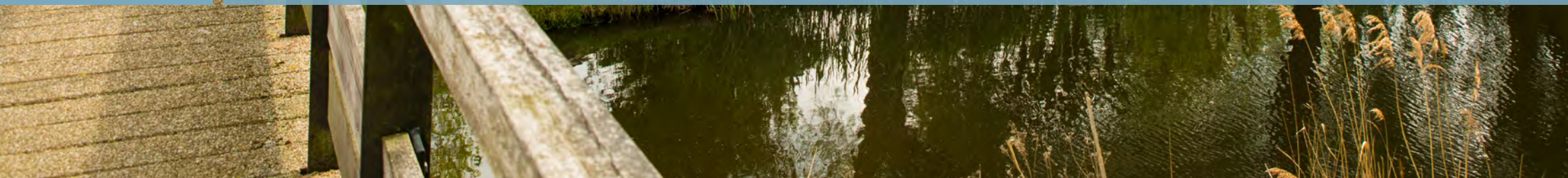

Uitvoeringsplan

Veiligheidsagenda Almere 2023-2026

Gemeente Almere

Inhoud

Inhoud	02
Inleiding	03
Thema 1 Georganiseerde ondermijnende criminaliteit	04
Georganiseerde ondermijnende criminaliteit	04
Jonge aanwas	06
Mensenhandel	07
Thema 2 Digitale veiligheid	09
Digitale criminaliteit	09
Online aangejaagde ordeverstoringen	10
Thema 3 Veilige wijken	12
Veiligheidsbeleving	12
Burgerparticipatie	13
High impact crimes en veelvoorkomende criminaliteit	13
Overlast op straat	15
Woonoverlast	16
Veilig ondernemen	16
Straatintimidatie	16
Schoolveiligheid	17
Huiselijk geweld	17
Thema 4 Maatschappelijke onrust, polarisatie en radicalisering	19
Polarisatie en maatschappelijke onrust	19
Radicalisering en extremisme	20
Thema 5 Crisisbeheersing	21
Crisisorganisatie	22
Preventie	23
Bijlage 1 Onderleggers Veiligheidsagenda Almere 2023-2026	24
Bijlage 2 Overzicht effectindicatoren	30
Eindnoten	33

Inleiding

De Veiligheidsagenda Almere 2023-2026 beschrijft het meerjarig veiligheidsbeleid van de gemeente Almere. Het laat zien wat onze ambitie is en welke thema's, doelen en aanpak zijn gekozen voor de periode van 2023 tot en met 2026. Het is een richtinggevend beleidskader op hoofdlijnen. Waar de veiligheidsagenda de koers voor de komende vier jaar uitzet, vertalen wij in voorliggend uitvoeringsplan deze koers in uitgewerkte acties. De benoemde acties zijn ingedeeld langs de vijf thema's in de veiligheidsagenda.

Zoals vermeld in de Veiligheidsagenda Almere 2023-2026 is onze ambitie:

Almere blijft een veilige stad om in te wonen, te werken en te verblijven.

Wij richten ons daarbij op de volgende vijf overkoepelende thema's:

1. Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

2. Digitale veiligheid

3. Veilige wijken

4. Maatschappelijke onrust, polarisatie en radicalisering

5. Crisisbeheersing

In de veiligheidsagenda en dit uitvoeringsplan wordt veel aandacht besteed aan de doelgroep jeugd in relatie tot veiligheid. Deze thema-overstijgende doelgroep komt in nagenoeg alle thema's prominent naar voren.

LEESWIJZER

In de vijf hoofdstukken hierna wordt de veiligheidsaanpak per thema uitgewerkt. Daarna worden in bijlage 1 de onderleggers toegelicht waarop de veiligheidsagenda is gebaseerd. De gekozen effectindicatoren staan overzichtelijk bij elkaar in bijlage 2.

DOELEN EN EFFECTINDICATOREN

In het volgende hoofdstuk worden bij elk thema afzonderlijke doelen benoemd; deze doelen staan ook in de veiligheidsagenda genoemd. Deze doelen dragen allemaal bij aan de hoofdambitie van de veiligheidsagenda. Om de voortgang op de doelen te meten, hebben wij waar mogelijk effectindicatoren geformuleerd. Helaas hebben wij niet voor alle doelen effectindicatoren kunnen vinden. Voor sommige doelen zijn wel indicatoren benoemd, maar realiseren wij ons dat deze niet ideaal zijn. Een nadeel kan zijn dat een indicator maar een keer in de twee jaar wordt gemeten, zodat wij niet elk jaar over de voortgang kunnen rapporteren. Een ander nadeel is dat bij sommige indicatoren een verhoogde inzet juist kan leiden tot meer meldingen, omdat er meer wordt aangetroffen of omdat de meldingsbereidheid omhoog gaat. In dat geval kan het lijken dat het probleem toeneemt, terwijl de aanpak juist effectiever is. In de voortgangsrapportages rapporteren wij daarom niet alleen de cijfers, maar vertellen wij ook het verhaal achter de cijfers.

Almere blijft een veilige stad om in te wonen, te werken en te verblijven.

Bij de meeste doelen streven wij naar de verbetering van een positief fenomeen (zoals veiligheidsbeleving of burgerparticipatie) of naar de vermindering van een negatief fenomeen (zoals criminaliteit of overlast). Dit is het geval bij de doelen waarvan we de voortgang (goed) kunnen meten omdat er eenduidige effectindicatoren beschikbaar zijn. Bij de doelen waar geen of minder goede effectindicatoren beschikbaar zijn, hebben wij gekozen voor een andere formulering. Hierbij is het doel dat het betreffende fenomeen wordt voorkomen en/of bestreden. Het effect dat wij hiermee willen bereiken is vanzelfsprekend ook dat de situatie verbetert. Wij kunnen alleen in dat geval niet aantonen of dit ook werkelijk gebeurt. Bij deze doelen is de verantwoording van de voortgang logischerwijs minder cijfermatig en meer tekstueel van aard. Gedurende de looptijd van de veiligheidsagenda blijven wij zoeken naar geschikte effectindicatoren voor de minder goed of niet meetbare doelen. In bijlage 2 staat bij elke indicator waar mogelijk de nulwaarde (startniveau) waarmee wij de ontwikkeling op de indicator de komende jaren vergelijken.

Thema 1

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Bij ondermijnende criminaliteit maken criminelen voor illegale activiteiten gebruik van legale bedrijven en diensten. Het gaat om het gebruiken van legale structuren voor criminele handelingen of om crimineel geld wit te wassen. Er is sprake van verwevenheid tussen de onderwereld en de bovenwereld. Ondermijning is niet altijd zichtbaar, maar heeft wel voelbare en merkbare negatieve gevolgen voor de inwoners en ondernemers in onze gemeente. Dit type criminaliteit is een probleem omdat het de veiligheid, leefbaarheid, economie, het rechtsgevoel en het gezag van de overheid ernstig aantast. Ondermijning kent verschillende verschijningsvormen. Denk hierbij aan drugshandel, mensenhandel, (zorg)fraude, vastgoedfraude, corruptie, oneerlijke concurrentie en afpersing. Grof geweld wordt hierbij niet geschuwd.

Op basis van het coalitieakkoord 2022-2025 'Bouwen aan een gezonde toekomst' investeren wij de komende vier jaar extra in het vraagstuk van ondermijning. Hiermee is een verdieping en verbreding van de aanpak van ondermijning mogelijk onder meer op het gebied van drugscriminaliteit, mensenhandel en milieucriminaliteit. Ook de aanpak van ondermijning op bedrijventerreinen kan hiermee uitgebreid worden. Binnen het thema georganiseerde ondermijnende criminaliteit hebben wij drie doelen geformuleerd. Deze worden hierna afzonderlijk benoemd, inclusief de effectindicatoren. Vervolgens beschrijven wij de aanpak om de doelen te bereiken.

GEORGANISEERDE ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT

Uit het EMMA-onderzoek komt naar voren dat de zware misdaad toeneemt in Almere en diversifieert. De grootste dreiging vanuit de georganiseerde misdaad voor de Nederlandse samenleving is de drugshandel en de komende tien jaar blijft drugs een groeimarkt. Ook in Almere is drugscriminaliteit een groot probleem. Zo kent Almere ten opzichte van andere grote steden relatief veel hennepkwekerijen en verdachten van drugsdelicten. De groei en ontwikkeling van de stad en de mogelijkheden voor witwassen in onder meer de bouw- en vastgoedsector is hierbij een specifieke kwetsbaarheid van Almere.¹

DOEL: GEORGANISEERDE ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT WORDT VOORKOMEN EN BESTREDEN

Effectindicatoren:

- Aantal meldingen over ondermijning bij Meld Misdaad Anoniem per jaar per 1.000 inwoners (bron: Meld Misdaad Anoniem)
- Aandeel bewoners (15+) dat aangeeft dat drugshandel voorkomt in de buurt (bron: Veiligheidsmonitor)
- Aantal geregistreerde drugs- en wapenmisdrijven per jaar per 1.000 inwoners (bron: Politie)

Aanpak

Om georganiseerde ondermijnende criminaliteit te voorkomen en te bestrijden gaan wij het volgende doen.

Intensiveren bestaande aanpak

De afgelopen jaren is een aanpak tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit ontwikkeld die wij de komende vier jaar voortzetten en uitbouwen. Wij werken samen met partners als het RIEC, de politie en het OM in een integrale aanpak. Signalen die wij ontvangen over mogelijke ondermijning en casuïstiek die wordt ingebracht door partners, verrijken wij met informatie uit verschillende (gemeentelijke) bronnen. In de lokale en regionale ondermijningsoverleggen bespreken wij deze signalen

ONDERWERPEN

- Georganiseerde ondermijnende criminaliteit
- Jonge aanwas
- Mensenhandel

en casussen onder het RIEC-convenant. Onze rol in deze samenwerking is het aanpakken van de verwevenheid tussen de onder- en de bovenwereld met bestuurlijke maatregelen. Deze bestuurlijke aanpak door de gemeente is aanvullend aan de strafrechtelijke en fiscale aanpak die de andere partners kunnen inzetten. Het bestuurlijk instrumentarium houden wij voor Almere actueel. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Damoclesbeleid (artikel 13b Opiumwet²), het Bibobbeleid³, het Prostitutiebeleid en de mogelijkheden via de Algemene plaatselijke verordening (Apv). Waar nodig blijven wij burgemeestersbevoegdheden inzetten als onderdeel van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Het gaat om situaties waarbij de openbare orde en veiligheid in het geding is. Zo kan de burgemeester panden sluiten bij drugshandel, gebiedsverboden opleggen of tijdelijk cameratoezicht instellen (bijvoorbeeld na een schietincident of aangetroffen explosief).

Bij de aanpak van georganiseerde ondermijnende (drugs) criminaliteit werken wij regionaal intensief samen, zowel met partners binnen de politieregio Midden-Nederland, als met de partners binnen het district Flevoland. Het recente regionale actieplan '[Wie praat, die gaat 3.0](#)' vormt de leidraad om onze aanpak van ondermijning uit te bouwen. De volgende regionale thema's krijgen prioriteit in de

Almeerse aanpak:

- weerbare overheid;
- jonge aanwas in de drugscriminaliteit;
- mensenhandel;
- communicatie;
- criminele geldstromen.

Naast de regionale thema's geven wij prioriteit aan de volgende districtelijke thema's:

- bedrijventerreinen;
- outlaw motorcycle gangs (in combinatie met horeca);
- vastgoedfraude;
- transport.

Tot slot komt uit het Almeerse coalitieakkoord milieu-criminaliteit naar voren als lokaal thema binnen de aanpak van ondermijning. Ook drugscriminaliteit, mensenhandel en bedrijventerreinen worden in het coalitieakkoord genoemd. Deze drie thema's overlappen met de genoemde regionale en/of districtelijke thema's. De thema's buitengebieden en zorgfraude zijn wel geprioriteerd voor district Flevoland, maar pakken wij in Almere alleen op als wij deze fenomenen tegenkomen in de casuïstiek. De Almeerse thema's zijn voor twee jaar vastgesteld (2023-2024). Na die periode bekijken wij waar onze prioriteiten daarna komen te liggen. De aanpakken op de thema's jonge aanwas en mensenhandel worden hierna beschreven onder aparte doelstellingen. Daaraan voorafgaand lichten wij voor de overige thema's kort toe wat wij in de komende vier jaar gaan doen.

Een thematische aanpak start met het verkrijgen van een beter inzicht in het (regionale) fenomeen. Een sterke informatiepositie is immers van groot belang voor een effectieve bestrijding van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Hierbij maken wij gebruik van landelijk beschikbare data, bijvoorbeeld uit het dashboard [Zicht op Ondermijning](#). Daarnaast wordt informatie

van onze (regionale) samenwerkingspartners gebruikt. Ook willen wij beter gebruik maken van onze eigen gemeentelijke informatiebronnen om meer inzicht te krijgen in sleutelfiguren, gevoelige branches, locaties en criminele processen. Hiervoor starten wij met een zelfscan van onze interne informatiepositie op het gebied van ondermijning in samenwerking met Avans Hogeschool. Als wij voldoende inzicht in een fenomeen hebben, worden onder begeleiding van het RIEC interventies ontwikkeld voor de aanpak. Afhankelijk van de situatie in Almere wordt bekeken welke integrale aanpak wij inzetten op de geprioriteerde thema's. Een aanpak kan regionaal, districtelijk en/of lokaal zijn.

Uit het EMMA-onderzoek komt naar voren dat een positief gevoel van gemeenschap in buurten en straten kan voorkomen dat ondermijnende criminaliteit voet aan de grond krijgt. Risicofactoren om bij georganiseerde criminaliteit betrokken te raken zijn te beschouwen als maatschappelijke opgaven. Ervaren marginalisering is een voorbeeld van een belangrijke factor.⁴ Bij het thema Veilige wijken beschrijven wij hoe wij de sociale cohesie willen vergroten om de veiligheidsbeleving te verbeteren. Deze inspanningen dragen ook bij aan het tegengaan van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Ook in onze aanpak van het thema polarisatie en radicalisering besteden wij aandacht aan sociale cohesie en aan het tegengaan van uitsluiting. Ook deze inzet draagt bij aan het voorkomen van ondermijnende georganiseerde criminaliteit in de wijken.

Weerbare overheid

Een weerbare overheid is een overheid waar inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners op kunnen vertrouwen en waar criminelen last van hebben. Wij vergroten het bewustzijn over ondermijning bij zowel ambtenaren als politieke ambtsdragers en bestuurders. Wij werken samen met andere Flevolandse gemeenten

volgens de '[De Flevolandse norm](#)'. Hierin hebben de gemeenten in de provincie afspraken gemaakt over een minimaal niveau aan bestuurlijke barrières tegen ondermijnende criminaliteit. Uitgangspunt van de Flevolandse Norm is dat criminelen in alle gemeenten binnen Flevoland dezelfde behandeling krijgen en dat een waterbedeffect wordt voorkomen.

Communiceren over aanpak en resultaten

Om de samenleving weerbaarder te maken tegen de invloed van criminele netwerken is het van belang het bewustzijn over ondermijning te vergroten. Door te communiceren over de aanpak van ondermijning en behaalde resultaten, krijgt de maatschappij een beter beeld van de ontwrichtende werking van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Zo maken wij bewoners en ondernemers ervan bewust dat het geen probleem is van de overheid, maar van ons allen. Zoals benoemd in het [Verdiepingsplan aanpak ondermijning Almere](#) publiceren wij een jaarlijkse factsheet over de resultaten van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Bedrijventerreinen intensiever controleren

Bedrijventerreinen kunnen vanwege verschillende factoren interessant zijn voor criminelen. Denk aan de aanwezigheid van bepaalde sectoren, opslagfaciliteiten of de wat afgelegen locatie van een bedrijventerrein. Dit maakt dat er situaties kunnen ontstaan die zich lenen voor criminele activiteiten. Een veilig en vitaal bedrijventerrein is een randvoorwaarde voor een goed vestigingsklimaat voor bedrijven. Daarom intensiveren wij de aanpak van ondermijning op bedrijventerreinen door het vergroten van het aantal integrale controles, zoals beschreven in het [Verdiepingsplan aanpak ondermijning Almere](#).

Outlaw Motorcycle Gangs (in combinatie met horeca)

Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's) zijn motorclubs waarvan een groot deel van de leden een strafblad heeft. De leden maken zich veelal in georganiseerd verband schuldig aan afpersing en drugsgerelateerde criminaliteit. Ook veroorzaken ze overlast. OMG-leden zijn vaak (ook zonder hun motorhesjes) herkenbaar in de maatschappij. De zichtbaarheid van OMG-leden in de horeca en de openbare ruimte baart ons zorgen. Door met onze partners samen te werken, kunnen wij effectiever handhaven en optreden met strafrechtelijke, bestuurlijke en financiële maatregelen. Wij ontwikkelen een aanpak tegen de vestiging van OMG-clubhuizen op bedrijventerreinen. Daarnaast houden wij verbinding met andere gemeenten en samenwerkingspartners om kennis uit te wisselen en goede voorbeelden in de aanpak te delen.

Verkenning van de thema's criminele geldstromen, vastgoedfraude en transport

Om te voorkomen dat crimineel geld wordt geïnvesteerd in de bovenwereld is het van belang om criminele geldstromen te verstoren en terug te dringen, onder meer door het aanpakken van cruciale rollen en het opwerpen van barrières. Op lokaal maar ook op regionaal niveau is nog weinig bekend over de verschillende verschijningsvormen van criminele geldstromen. Wij willen meer zicht krijgen op de werking hiervan. Zo werken wij aan een beter inzicht in de bedrijfsprocessen van criminele activiteiten zodat duidelijk wordt op welke manier wij deze processen in samenwerking met onze partners kunnen verstoren. Dit thema is nieuw voor Almere en bestempelen wij als een 'ontwikkelthema'. Dit geldt ook voor de thema's vastgoedfraude en transport. Deze fenomenen gaan wij eerst met onze partners verkennen om te bezien wat de omvang is van de problematiek en in hoeverre wij daar effectieve interventies kunnen inzetten om de werkwijzen te verstoren en te bestrijden. Vervolgens bepalen wij of en op welke onderdelen wij de aanpak op deze thema's verder willen ontwikkelen.

Milieucriminaliteit

Het toezicht op de naleving van de milieuwetgeving is voor een belangrijk deel neergelegd bij de vergunningverlenende instanties. Dit zijn veelal lokale en regionale overheden (gemeenten en provincies) die deze taak vaak gemeenschappelijk hebben belegd bij een omgevingsdienst, zo ook in Almere. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek beschikt over buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's), die procesverbaal kunnen opmaken in geval van overtreding van de regels. Samen met de Omgevingsdienst, politie en andere relevante partners geven wij de komende periode verder vorm aan de aanpak van milieucriminaliteit.

JONGE AANWAS

Uit het EMMA-onderzoek blijkt dat jongeren en jongvolwassenen in Almere, meer dan in vergelijkbare steden, het risico lopen om de drugscriminaliteit te worden ingezogen. Almere is de jongste stad van Nederland. Bijna een op de vijf inwoners is jonger dan 15 jaar. Het aandeel jongeren is bijna nergens zo groot als in Almere. Aangezien Almere blijft groeien, groeit hiermee ook de populatie jongeren. Jongeren die betrokken raken bij drugscriminaliteit en hierin doorgroeien hebben doorgaans te maken met verschillende kwetsbaarheden. Zo groeien ze vaak op in situaties waar weinig toezicht en/of betrokkenheid is. Ook zijn er vaak financiële problemen binnen het gezin en zijn er weinig positieve rolmodellen in de directe omgeving. Drijfveren om de drugscriminaliteit in te gaan zijn onder andere de behoefte aan erkenning, snel geld willen verdienen en sensatiezucht. De toetreding tot drugscriminaliteit verloopt vaak geleidelijk; via vrienden en contacten op straat of via familiebanden. Loyaliteit, wederzijds vertrouwen en vriendschap zijn hierin bepalend. Daarnaast zijn veel van deze jongeren kwetsbaar om door criminelen te worden uitgebuit. Vanwege de risico's van de (drugs)criminaliteit voor de jongeren zelf en voor de samenleving als geheel willen wij jonge aanwas zoveel mogelijk beperken.

DOEL: JONGE AANWAS EN DOORGROEI VAN JONGEREN IN DE GEORGANISEERDE (DRUGS)CRIMINALITEIT WORDT VOORKOMEN EN BESTREDEN.

Effectindicator:

- Aantal jeugdige verdachten (12 t/m 24 jaar) in totaal en van drugs- en vuurwapenmisdriven per jaar per 1.000 jeugdigen (bron: CBS)

Aanpak

Om te voorkomen dat jongeren terecht komen of doorgroeien in de georganiseerde (drugs)criminaliteit gaan wij het volgende doen:

- Wij breiden de lokale persoonsgerichte aanpak (lokale PGA) en de PGA 18min uit. De lokale PGA was voorheen vooral gericht op personen met een combinatie van criminaliteits-, zorg- en overlastproblematiek. De PGA 18min was bedoeld voor minderjarige verdachten van straatroven of overvallen. De instroomcriteria werden wanneer nodig al flexibel aangepast aan de actuele problematiek van jeugdige verdachten, zoals benoemd in het [Verdiepingsplan aanpak ondermijning Almere](#). Daarnaast komen voortaan jonge aanwas en doorgroeiers in de (hard)drugscriminaliteit ook in aanmerking voor een PGA. Een PGA heeft als doel recidive van criminaliteit en overlast te voorkomen, daders succesvol te laten terugkeren in de maatschappij en te zorgen voor duurzame positieve verandering in iemands levensloop.
- Vanuit het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland (ZVHF) krijgen personen in de Top X (plegers van zware criminaliteit, waaronder geweldsdelicten en high impact crimes) een op maat gemaakte persoons- en systeemgerichte aanpak. Ook de criteria van de Top X worden aangepast zodat plegers van zwaardere drugscriminaliteit deze persoons- en systeemgerichte aanpak kunnen krijgen. Daarnaast start ZVHF met een re-integratieofficier (RIO). De RIO richt zich op een succesvolle terugkeer van ex-gedeteneerde

jongvolwassenen in de maatschappij. Het gaat hierbij om plegers van high impact crimes met hardnekkige multiproblematiek. Deze doelgroep is doorgaans lastig te motiveren en heeft een hoog risico om terug te vallen in de criminaliteit. Een persoonlijke, intensieve en praktische begeleiding is hierbij noodzakelijk.

- Samen met de scholen in het voortgezet onderwijs, (jeugd)boa's⁵, politie en het jongerenwerk werken wij aan het verder verbeteren van de veiligheid in en om school (zie ook het onderwerp schoolveiligheid bij het thema Veilige wijken).
- Zoals benoemd in het [Verdiepingsplan aanpak ondermijning Almere](#) gaan wij door met het aanbieden van voorlichtingslessen in groep 7/8 van het primair onderwijs en in het voortgezet onderwijs om de weerbaarheid van jongeren tegen de verleidingen van (drugs)criminaliteit te vergroten.
- In samenwerking met het programma Straatwaarde(n) van het RIEC zetten wij in lokale afstemming nieuwe interventies in. Dit regioprogramma is gericht op het voorkomen van (doorgroei van) jonge aanwas in de drugscriminaliteit. Op preventief gebied starten wij bijvoorbeeld met het lesprogramma Kapot Sterk voor de hoogste klassen van de basisschool. Met deze lessen maken wij samen met politie en OM de jonge jeugd bewust van de nadelen van een loopbaan in de drugscriminaliteit.
- Wij zetten ons in om jongeren die een verhoogd risico hebben om in de drugscriminaliteit terecht te komen, te verbinden met bestaande (preventieve) voorzieningen vanuit andere gemeentelijke beleidsvelden. Wij denken hierbij aan het armoedebeleid, maar ook aan beleid op het gebied van sport, onderwijs, cultuur en werk en inkomen. Deze preventieve voorzieningen of interventies willen wij waar mogelijk laten uitbreiden of versterken.
- Wij breiden de kennis van zorg- en welzijnsprofessionals over risicofactoren voor jeugdcriminaliteit uit. Medewerkers van bijvoorbeeld de lokale wijkteams en

jeugdgezondheidszorg worden zo meer alert op deze risico's en kunnen signalen eerder melden.

- Wij blijven samen met onze partners (offline en online) zicht houden op (het ontstaan van) jeugdnetwerken waarvan de leden overlastgevend of crimineel gedrag laten zien. Waar nodig en mogelijk wordt een integrale aanpak opgestart volgens het 7-stappenmodel voor problematische jeugdnetwerken (ook genoemd bij het thema Veilige wijken; jeugdoverlast).
- Wij blijven met #AlmereOntwapent uitvoering geven aan het landelijke Actieplan Wapens en Jongeren. Daarnaast faciliteren wij waar mogelijk initiatieven van lokale samenwerkingspartners op dit gebied.
- Uit het EMMA-onderzoek komt naar voren dat de doorgroeiers in de drugscriminaliteit de zware criminelen van de toekomst zijn. Ook constateren de onderzoekers dat deze doorgroeiers op dit moment een negatief rolmodel zijn voor een brede groep jeugdigen. Wij bouwen in samenwerking met onze partners het specialisme op om deze negatieve rolmodellen van hun voetstuk te halen. Zo behoeden wij andere jeugdigen voor het volgen van hun voorbeeld.

MENSENHANDEL

Mensenhandel wordt vaak gepleegd in criminele samenwerkingsverbanden die misbruik maken van legale structuren. Daarom is het een vorm van ondermijnende criminaliteit. De drie meest voorkomende vormen van mensenhandel zijn: seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting. Daders gebruiken slachtoffers voor persoonlijk gewin. Dit doen ze met geweld en intimidatie, misleiding, misbruik van een kwetsbare positie of onder bedreiging. Helaas is mensenhandel een vorm van criminaliteit die lastig op te sporen is. Slachtoffers willen vaak niet melden (uit angst voor de daders), zijn moeilijk vindbaar of voelen zich geen slachtoffer. Deze zware vorm van criminaliteit is een ernstige schending van de

PREVENTIE MET GEZAG

Om onze doelen te bereiken op het gebied van de preventie van jeugdcriminaliteit willen wij aansluiten bij het landelijke programma 'Preventie met gezag'. Met middelen van dit programma kunnen wij ondermijnende criminaliteit een halt toeroepen door te investeren in preventieve maatregelen, in combinatie met het doorzetten van een krachtige aanpak van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Het ministerie van Justitie en Veiligheid stelt op basis van een programmaplan structurele middelen beschikbaar om ondermijning tegen te gaan. Het is daarbij de bedoeling om preventie meer onderdeel te laten zijn van de vroegtijdige aanpak van (jeugd)criminaliteit. Hierin willen wij gezamenlijk optrekken met partners als politie en Openbaar Ministerie en via het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland, maar nadrukkelijk ook intern tot verdere integrale afstemming komen. Halverwege 2023 wordt waarschijnlijk bekend of wij als Almere aanspraak kunnen maken op deze middelen.

mensenrechten van slachtoffers en van hun menselijke waardigheid. Daarom willen wij mensenhandel zoveel mogelijk tegengaan.

DOEL: MENSENHANDEL WORDT AANGEPAKT.

Effectindicatoren:

- Aantal casussen van mensenhandel behandeld door de zorgcoördinator mensenhandel per jaar per 1.000 inwoners (bron: Zorgcoördinator Mensenhandel)
- Aantal door politie geregistreerde slachtoffers van mensenhandel per jaar per 1.000 inwoners (bron: Politie)
- Aantal door politie geregistreerde verdachten van mensenhandel per jaar per 1.000 inwoners (bron: Politie)

Aanpak

Bij het tegengaan van mensenhandel werken wij samen met de andere Flevolandse gemeenten. In het regionaal Ambitieplan Mensenhandel Flevoland 2022 hebben wij zes ambities geformuleerd die wij willen bereiken in onze regio:

- Adequaat signaleren en melden
- Effectief samenwerken
- Slachtoffers samenhangende hulp en ondersteuning bieden
- Meer zicht krijgen op aard, omvang en risicofactoren
- Barrières opwerpen
- Slachtofferschap reduceren

Zoals eerder genoemd is mensenhandel moeilijk op te sporen. In regionaal verband beginnen wij daarom met bewustwording, onder meer door het geven van voorlichting. Voor zowel professionals als inwoners moet het duidelijk zijn hoe mensenhandel te herkennen is en waar zij signalen kunnen melden. Daarnaast ondersteunen wij (potentiële) slachtoffers om uit het netwerk te komen en om daarna de juiste hulp en zorg te krijgen. Wij hopen meer zicht te krijgen op het fenomeen mensenhandel door deze basis op orde te krijgen. Een belangrijke randvoorwaarde hiervoor is een goede samenwerking met ketenpartners. Daarom investeren wij ook in het opbouwen van het netwerk met de partners.

In navolging op het regionale Ambitieplan Mensenhandel Flevoland 2022 stellen wij voor Almere een lokaal uitvoeringsplan op. In dit plan wordt het volgende uitgewerkt:

- Wij leren professionals hoe ze signalen van mensenhandel beter kunnen herkennen en wat zij vervolgens kunnen doen. Dit doen wij door middel van het geven van voorlichtingen en trainingen. Daarnaast zorgen wij dat de meldstructuur op orde is, zodat signalen ook op de juiste plek terecht komen.

- Wij verstevigen de samenwerking tussen partners die betrokken zijn bij de aanpak zodat zaken van mensenhandel integraal kunnen worden aangepakt.
- Wij zetten de inzet van de zorgcoördinator mensenhandel voort. De zorg- en ondersteuningsmogelijkheden die wij de afgelopen jaren hebben ingezet blijven beschikbaar. Slachtoffers van mensenhandel kunnen terecht bij speciale opvangplekken, ook als er sprake is van meerdere bijkomende problemen (zoals verslaving, psychiatrische problemen, etc.). Daarnaast onderzoeken wij welke hulpverlening nog mist voor de kwetsbare doelgroepen.
- Wij zetten ons in om beter zicht te krijgen op de aard en omvang van mensenhandel in Flevoland en specifiek in Almere.
- Wij brengen in kaart welke barrières wij kunnen opwerpen tegen gebruik of misbruik van voorzieningen en regelingen van de overheid door daders van mensenhandel.
- Wij zetten in op het voorkomen van slachtofferschap bij kwetsbare groepen. Wij gaan hiervoor onderzoeken op welke manier wij ervaringsdeskundigheid en positieve rolmodellen kunnen inzetten om criminele uitbuiting (bij jongeren) te voorkomen

Thema 2 Digitale veiligheid

De samenleving digitaliseert. Hoewel digitalisering veel nieuwe kansen en mogelijkheden met zich meebrengt, gaan er ook risico's mee gepaard. Steeds meer mensen worden slachtoffer van digitale criminaliteit en de gevolgen blijven doorgaans niet beperkt tot enkel materiële schade. Ook psychische of emotionele problemen kunnen het gevolg zijn. De omvang en de ernst van deze problematiek maken dat er een belangrijke taak ligt voor de overheid om haar inwoners hiertegen weerbaar te maken. Daarnaast is het belangrijk dat de overheid online een goede informatiepositie verwerft om daarmee (dreigende) openbare ordeverstoringen te kunnen voorkomen.

DIGITALE CRIMINALITEIT

Digitale criminaliteit bestaat uit een brede verzameling aan delicten die met een computer en op internet worden gepleegd. Daarbinnen wordt doorgaans onderscheid gemaakt tussen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Cybercrime is criminaliteit gepleegd met en gericht op een ICT-middel. Het gaat bijvoorbeeld om hacken, DDos-aanvallen en ransomware (gijzelsoftware). Gedigitaliseerde criminaliteit is criminaliteit gepleegd met, maar niet gericht op een ICT-middel. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om phishing, vriend-in-noodfraude en helpdeskfraude.

Beide typen criminaliteit hebben in de politieregistraties de afgelopen jaren een sterke stijging laten zien. Hoewel deze stijging al enige tijd bezig was, is deze versterkt door de coronacrisis. Als gevolg van de lockdowns brachten mensen meer tijd online door, waardoor de gelegenheid voor digitale criminaliteit sterk toenam. Hoewel cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit in 2022 weer zijn afgenomen, betekent dit niet dat de dreiging van digitale criminaliteit van de baan is. Behalve politiedata,

wijzen cijfers van de Veiligheidsmonitor ook op de toegenomen omvang van dit probleem.⁶ In 2021 werd 20% van de Almeerders slachtoffer van digitale criminaliteit. Ter vergelijking: in datzelfde jaar werd 19% van de Almeerders slachtoffer van traditionele criminaliteit. Het aandeel Almeerders dat in 2021 slachtoffer werd van digitale criminaliteit ligt met 20% bovendien hoger dan gemiddeld in Nederland, waar dit 17% was.⁷ In de rapportage van het EMMA-onderzoek wordt geconstateerd dat de groei van digitale criminaliteit de komende jaren zonder twijfel aanhoudt.⁸

Behalve een omvangrijk probleem, is digitale criminaliteit ook een ernstig probleem. Zo berekende het CBS dat ruim een kwart van de financiële schade als gevolg van criminaliteit voor rekening komt van digitaal gepleegde delicten. In 2021 betrof het 28% van de 2,5 miljard euro aan schade.⁹ Daarnaast is de immateriële schade vaak ook groot. Uit de Veiligheidsmonitor blijkt dat digitale criminaliteit bij 15% van de slachtoffers leidt tot emotionele of psychische problemen.¹⁰ Vanwege de omvang en ernst van het probleem willen wij digitale criminaliteit tegengaan.

ONDERWERPEN

- Digitale criminaliteit
- Online aangejaagde ordeverstoringen

DOEL: DIGITALE CRIMINALITEIT DAALT TEN OPZICHTE VAN DE VOORGAANDE PERIODE (2019 T/M 2022 GEMIDDELD).

Effectindicatoren:

- Aantal misdrijven cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit (horizontale fraude¹¹) per jaar per 1.000 inwoners (bron: Politie)
- Aandeel bewoners (15+) dat in het afgelopen jaar slachtoffer is geworden van digitale criminaliteit (bron: Veiligheidsmonitor)

Aanpak

Samen met politie en andere samenwerkingspartners geven wij prioriteit aan een digitaal weerbare stad. Om goed onderbouwde beleidskeuzes te kunnen maken, voeren wij een verdiepende analyse uit naar de aard en omvang van digitale criminaliteit op basis van de Veiligheidsmonitor. Door informatiegestuurd te werken kunnen wij onze aanpak zo goed mogelijk laten aansluiten bij de aard van de problematiek.

Om een verdere toename van digitale criminaliteit te voorkomen maken wij inwoners en ondernemers weerbaarder. Dit betekent dat zij zich beter kunnen beschermen tegen digitale criminaliteit. Ook weten zij beter wat ze kunnen doen wanneer zij hier toch slachtoffer van geworden zijn. Wij richten ons daarbij op de volgende doelgroepen:

Jeugd:

- Voor kinderen in de leeftijd van 8-12 jaar sluiten wij aan bij het landelijk cyberprogramma **Hackshield**. Hiermee krijgen kinderen toegang tot een game die zij gratis thuis kunnen spelen en die hen weerbaar maakt tegen online gevaar, zoals hacken, datalekken, phishing en geldezels. Doordat de game kinderen opleidt tot ambassadeur kunnen zij niet alleen zichzelf, maar ook hun omgeving (ouders, opa's en oma's) beschermen tegen cybercriminaliteit.
- Voor jongeren in de leeftijd van 12-18 jaar gaan wij door met de uitrol van **Cyber24**. Jongeren krijgen Cyber24 aangeboden door Vitree binnen het reguliere voorlichtingsprogramma in het onderwijs en via het jongerenwerk van welzijnsstichting De Schoor. Cyber24 is een game die jongeren spelenderwijs zowel slachtofferschap als daderschap van cybercriminaliteit laat ervaren. Tijdens deze game maken zij kennis met onderwerpen als sextortion, geldezels, veiligheid op sociale media, online fraude en oplichting en hacken.

Senioren:

- Voor Almeerse senioren starten wij met het uitbreiden van de training '**Laat je geen h@ck zetten**'. Deze interventie leert ouderen hoe zij zich kunnen beschermen tegen *social engineering*, psychologische trucs die door cybercriminelen veel worden toegepast. Behalve het geven van voorlichting wordt in deze training ook gebruik gemaakt van regietheater,

waarmee ouderen in een veilige setting de gevolgen van hun keuzes kunnen ervaren. Deze training hebben wij ontwikkeld in samenwerking met het Consortium Cyberweerbaarheid. Dit is een samenwerkingsverband bestaande uit diverse gemeenten, regionale veiligheidsnetwerken, hogescholen en het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR). In het najaar van 2022 is deze training succesvol getest bij **Senior Live** in Almere Haven. Wij zetten deze interventie in de komende jaren vaker in en breiden deze uit naar de andere stadsdelen.

Ondernemers:

- Jaarlijks krijgt een op de vijf ondernemers met een cyberaanval te maken. Met name ondernemers in het midden- en kleinbedrijf (mkb) zijn kwetsbaar om hier slachtoffer van te worden. In samenwerking met het Platform Veilig Ondernemen Midden-Nederland organiseren wij **informatiebijeenkomsten** voor deze groep ondernemers. In deze bijeenkomsten krijgen ondernemers advies over de wijze waarop zij zich kunnen beschermen tegen digitale criminaliteit. Ook leren zij wat ze kunnen doen als zij hier toch slachtoffer van worden. Wij organiseren de bijeenkomsten in samenwerking met het mkb om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de wensen en behoeften van deze doelgroep.

Almeeders:

- Ervaringen in andere gemeenten wijzen uit dat burgerparticipatie een effectief middel kan zijn om burgers weerbaar te maken tegen digitale criminaliteit. Daarom starten wij in samenwerking met de Veiligheidscoalitie Midden-Nederland een proef met **Digitale Buurtambassadeurs**. Het doel van deze proef is om een selectie van vrijwilligers te trainen tot ambassadeurs op het gebied van digitale veiligheid. Deze Digitale Buurtambassadeurs leren hun buurtgenoten

hoe zij cybercriminaliteit kunnen herkennen en hoe zij kunnen voorkomen dat zij hier slachtoffer van worden. Als de proef succesvol is, gaan wij deze interventie inzetten in alle stadsdelen.

- **Communicatie** is een belangrijk middel voor het ondersteunen en waar mogelijk versterken van de veiligheidsaanpak in Almere. Wij zetten communicatie in om de cyberweerbaarheid in Almere te vergroten. Waar mogelijk sluiten wij aan bij regionale en landelijke mediacampagnes.

ONLINE AANGEJAAGDE ORDEVERSTORINGEN

Behalve voor nieuwe verschijningsvormen van criminaliteit, zorgt de digitalisering ook voor veranderingen in de wijze waarop openbare ordeverstoringen zich voordoen. Steeds vaker worden gemeenten geconfronteerd met openbare ordeverstoringen die online beginnen of online versterkt worden. Het gaat bijvoorbeeld om het online oproepen tot niet aangekondigde demonstraties of evenementen die kunnen resulteren in onrust op straat. In Almere dreigde dit te gebeuren bij ongenoegen over de avondklok begin 2021. Het is daarom belangrijk dat de gemeente weet wat er speelt in de stad, ook in het digitale domein. Een goede online informatiepositie is bovendien van belang in verband met het toenemend maatschappelijk ongenoegen (waarover meer bij het thema Maatschappelijke onrust, polarisatie en radicalisering). Dit ongenoegen wordt versterkt door de mogelijkheden van moderne technologie en sociale media. Het voorkomen en aanpakken van online aangejaagde ordeverstoringen is een nieuw maar urgent thema voor gemeenten, zo ook voor de gemeente Almere.

DOEL: ONLINE AANGEJAAGDE ORDEVERSTORINGEN WORDEN VOORKOMEN EN AANGEPAKT.

Geen effectindicator beschikbaar

Aanpak

In samenwerking met politie en andere partners verkennen wij de mogelijkheden voor een aanpak om snel en weloverwogen te kunnen optreden bij (dreigende) online aangejaagde ordeverstoringen. Deze aanpak moet ons in staat stellen om preventief, en waar nodig repressief, op te treden. Deze aanpak sluit aan bij onze inzet om signalen van polarisatie en maatschappelijke onrust beter en eerder te kunnen herkennen (zie thema 4).

Voor de ontwikkeling van onze aanpak van online aangejaagde ordeverstoringen starten wij met het verbeteren van onze online informatiepositie. Wij willen beter zicht krijgen op de beschikbare en nog ontbrekende online informatie binnen de gemeente en bij onze partners. Nadat wij onze online informatiepositie hebben verbeterd, ontwikkelen wij een protocol waarin wordt vastgelegd welke interventies toegepast kunnen worden bij (dreigende) online aangejaagde ordeverstoringen. Momenteel is het nog onduidelijk in hoeverre burgemeestersbevoegdheden in het digitale domein ingezet mogen worden. Zodra hier meer duidelijkheid over is, nemen wij deze bestuurlijke maatregelen op in het protocol.

Thema 3

Veilige wijken

Als dicht bij huis of zelfs binnenshuis criminaliteit of overlast plaatsvindt, raakt dat mensen direct. De impact is groot en het kan leiden tot een gevoel van onveiligheid. Een overheid die deze criminaliteit en overlast tegengaat, wekt vertrouwen en levert een bijdrage aan het vergroten van het veiligheidsgevoel.

Uit de Veiligheidsmonitor blijkt dat de meeste inwoners van Almere zich veilig voelen in hun buurt en dat het veiligheidsgevoel de laatste jaren is verbeterd.¹² De meeste vormen van 'traditionele' criminaliteit, zoals woninginbraken, fietsdiefstallen, auto-inbraken en straatroven zijn de laatste jaren op een laag niveau. De daling van dit type criminaliteit was al langere tijd bezig, maar werd versterkt in de coronajaren 2020 en 2021. Ook in 2022 zijn veel van deze delictsoorten nog niet op het niveau van voor de coronaperiode. Een uitzondering hierop zijn de winkeldiefstallen die wel sterk zijn gestegen het laatste jaar.

In tegenstelling tot de algemene daling van criminaliteit in de wijken tijdens de coronajaren, steeg de overlast juist in deze periode. Tegen de verwachting in lieten enkele overlastsoorten geen daling zien na de coronajaren. In 2022 stegen drugs- en drankoverlast, overlast van daklozen en overlast van verward en onbegrepen gedrag juist verder.

Zoals in de inleiding benoemd, vroegen wij in de voorbereiding van deze Veiligheidsagenda aan bewoners wat voor hen een veilig Almere betekent (zie ook bijlage 1). Veel bewoners gaven aan dat het voor hen vooral betekent dat ze zich vrij en onbekommerd door de stad

ONDERWERPEN

- Veiligheidsbeleving
- Burgerparticipatie
- High impact crimes en veelvoorkomende criminaliteit
- Overlast op straat
- Woonoverlast
- Veilig ondernemen
- Straatintimidatie
- Schoolveiligheid
- Huiselijk geweld

kunnen bewegen, dat ze onbezorgd over straat kunnen en zich veilig voelen in de openbare ruimte. Deze nadruk op veiligheid op straat en in de buurt kwam ook terug in de antwoorden op een budgetvraag die wij de bewoners voorlegden. Bewoners gaven aan op afstand gemiddeld het grootste bedrag te willen uitgeven aan het tegengaan van traditionele vormen van criminaliteit in de wijk, winkelcentra en bedrijventerreinen, zoals inbraken en diefstallen. Daarna is overlast op straat het onderwerp waar de meeste inzet op gericht moet zijn volgens bewoners.

De Almeerse wijken, straten en huizen moeten zowel veilig zijn als veilig voelen. Dit geldt ook voor bedrijventerreinen, winkelcentra, scholen en het openbaar vervoer. Wij zorgen daarom voor een sterke basis in de aanpak van de overlast en van de zogenoemde traditionele criminaliteit die veelal plaatsvindt in de wijken. Tegelijkertijd brengen wij op enkele belangrijke onderdelen focus aan in de aanpak.

VEILIGHEIDSBELEVING

De Veiligheidsmonitor 2021 laat zien dat bewoners zich de afgelopen jaren gemiddeld genomen steeds veiliger zijn gaan voelen in Almere.¹³ Toch blijkt uit het EMMA-onderzoek dat Almere lager scoort dan het landelijke

gemiddelde én vergelijkbare steden als het gaat om de perceptie van veiligheid.¹⁴ Om deze reden blijven wij ons inzetten om de veiligheidsbeleving verder te verbeteren. Als de criminaliteit en overlast dalen, voelen mensen zich vaak veiliger. Via het tegengaan van criminaliteit en overlast werken wij aan een betere veiligheidsbeleving. Toch is de werkelijkheid complexer. Er zijn vele andere factoren die de veiligheidsbeleving ook en misschien zelfs nog sterker beïnvloeden dan de mate van criminaliteit en overlast. Zorgen die bewoners hebben over grote maatschappelijke problemen spelen een rol in hun veiligheidsbeleving.¹⁵ Ook de inrichting van de fysieke ruimte en de mate van sociale cohesie in de buurt zijn van invloed. Het vertrouwen in instituties zoals de gemeente en politie is ook een factor die meespeelt bij de veiligheidsbeleving. Dit geldt ook voor de manier waarop door die instituties wordt gecommuniceerd over veiligheid.¹⁶

DOEL: DE VEILIGHEIDSBELEVING IS BETER DAN IN DE VOORGAANDE PERIODE (2019 EN 2021 GEMIDDELD).

Effectindicator:

- Aandeel bewoners (15+) dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt (bron: Veiligheidsmonitor)

Aanpak

Naast alle andere inspanningen beschreven in deze Veiligheidsagenda gaan wij voor een betere veiligheidsbeleving het volgende doen:

- Wij zetten in op versterking van de sociale cohesie in buurten, met name in wijken waar de onderlinge betrokkenheid lager is. Hiervoor verstevigen wij de samenwerking met andere domeinen binnen de gemeente, waaronder het sociaal domein en leefbaarheid. Deze domeinen dragen al veel bij aan de sociale cohesie. Dit doen zij bijvoorbeeld door het stimuleren van ontmoetingen en buurtactiviteiten en het verbeteren van de toegankelijkheid van voorzieningen.
- De fysieke kwaliteit van de omgeving draagt bij aan het veiligheidsgevoel. Als de buurt 'schoon, heel en veilig' is, voelen mensen zich ook veiliger. De fysieke inrichting en het onderhoud is van belang. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het verlichtingsniveau, zichtlijnen, de inrichting van de stations en jongerenontmoetingsplekken, maar ook aan het ontwerp van nieuwe gebieden. Wij versterken daarom de samenwerking tussen het gemeentelijke fysieke domein en het veiligheidsdomein. Wij maken collega's in het fysieke domein bewuster van de invloed die hun werk heeft op de veiligheidsbeleving en adviseren hen vanuit onze 'veiligheidsbril'.
- Wij werken aan het vergroten van het vertrouwen van bewoners in de gemeente en politie door ervoor te zorgen dat de professionals die in de wijken werken zichtbaarder worden. Wij willen duidelijker maken dat zij er niet alleen zijn voor individuele bewoners die hulp nodig hebben, maar dat ze er ook zijn om de buurt beter te maken. Waar van toepassing stimuleren wij het werken volgens het '[Palet van Vertrouwen](#)'. Dit palet bevat de leidende principes voor de gemeentelijke dienstverlening met als doel het vertrouwen van Almeerders in de gemeente te herstellen en te vergroten. Wij investeren bovendien in communicatie om

bewoners te informeren over veiligheid, om te laten zien dat wij er zijn en wat wij doen.

BURGERPARTICIPATIE

Bewoners spelen een steeds grotere rol in het veiligheidsdomein. Zij zijn een belangrijke partner van gemeente en politie in het tegengaan van overlast en criminaliteit. Burgers die zich actief inzetten voor de veiligheid in de buurt kunnen bovendien zorgen voor een grotere sociale cohesie wat ook de veiligheidsbeleving ten goede komt.

Uit de Veiligheidsmonitor 2021 blijkt dat de burgerparticipatie in het veiligheidsdomein in Almere groter is dan gemiddeld in de grote steden en ook groter dan gemiddeld in Nederland. Zo geeft 24% van de Almeerders aan dat hun huishouden deelneemt aan een buurtpreventie-app tegenover 22% van alle Nederlanders. Ook woont 19% van de Almeerders in een buurt waarin een burgerwacht of buurtpreventieteam actief is tegenover 8% van alle Nederlanders.¹⁷

In Almere zagen we het aantal deelnemers aan buurtpreventieteams, buurtappgroepen, het Waaks-project en Burgernet de afgelopen jaren toenemen. Er zijn meerdere manieren om te participeren en bewoners kiezen zelf welke vorm van participatie het beste bij hen past. Bovendien nemen de manieren voor burgers om zich in te zetten in het veiligheidsdomein toe. Zoals benoemd bij het thema Digitale veiligheid verkennen wij een nieuwe manier van burgerparticipatie in de vorm van de Digitale Buurtambassadeur.

DOEL: DE BURGERPARTICIPATIE BIJ DE VEILIGHEID EN LEEFBAARHEID IN DE WIJK IS GROTER DAN IN DE VOORGAANDE PERIODE (2019 EN 2021 GEMIDDELD).

Effectindicatoren:

- Aandeel bewoners (15+) waarvan iemand uit huishouden deelneemt aan buurtpreventie-app (bron: Veiligheidsmonitor)
- Aandeel bewoners (15+) dat aangeeft dat de eigen buurt een burgerwacht heeft (bron: Veiligheidsmonitor)

Aanpak

De komende jaren zetten wij ons in om de grote betrokkenheid onder burgers te behouden en verder te stimuleren. Daarbij zijn een goede samenwerking, informatie-uitwisseling en onderling vertrouwen cruciaal. In de wijk zijn de wijkagent en de veiligheidsmanager van de gemeente eerste aanspreekpunt voor bewoners. Tussen hen is structureel contact. De buurtpreventieteams worden begeleid door een opbouwwerker van welzijnsstichting De Schoor, die ook is belast met de werving van nieuwe actieve bewoners. Wij zetten samen met de politie nieuwe trainingen op, die voor alle actieve bewoners toegankelijk zijn en waarmee wij ook nieuwe actieve bewoners werven. De manier waarop de gemeente burgerparticipatie faciliteert is vastgelegd in de 'toolkits', te vinden op de website veilig.almere.nl.

HIGH IMPACT CRIMES EN VEELVOORKOMENDE CRIMINALITEIT

High impact crimes zijn delicten die een grote inbreuk maken op een persoon of de persoonlijke levenssfeer. Deze delicten zijn van grote invloed op het veiligheidsgevoel van bewoners. Daarom blijven wij aandacht hebben voor high impact crimes. Het gaat hierbij om woninginbraken, straatroven, overvallen en geweld tegen personen. Deze vormen van criminaliteit laten over de langere termijn een dalende trend zien. De daling zette versterkt door in de coronajaren, maar sommige delicten namen weer toe in 2022. Ook dat is een reden om voldoende aandacht te blijven besteden aan high impact crimes.

Veelvoorkomende criminaliteit bestaat uit delicten als winkeldiefstal en fietsdiefstal, auto-inbraak, vernieling en licht uitgaansgeweld. De meeste van deze delicten lieten de afgelopen jaren een daling zien en ook in 2022 bleven de aantallen laag. Dit geldt niet voor winkeldiefstal, waarbij in 2022 wel sprake was van een sterke stijging. Veelvoorkomende criminaliteit zorgt voor veel overlast en economische schade en vraagt daarom om een daadkrachtige en afgewogen aanpak.

DOEL: HIGH IMPACT CRIMES EN VEELVOORKOMENDE CRIMINALITEIT DALEN TEN OPZICHTE VAN DE VOORGAANDE PERIODE (2019 T/M 2022 GEMIDDELD).

Effectindicatoren:

- Aantal geregistreerde high impact crimes (woninginbraken, straatroven, overvallen, geweldsdelicten) per jaar per 1.000 woningen/inwoners (bron: Politie)
- Aantal geregistreerde veelvoorkomende misdrijven (auto-inbraken, brom-, snor-, fietsdiefstallen, vernielingen, winkeldiefstallen) per 1.000 inwoners (bron: Politie)

Aanpak

Om high impact crimes en veelvoorkomende criminaliteit tegen te gaan, gaan wij het volgende doen:

- High impact crimes gaan wij tegen door middel van een intensieve informatiegestuurde aanpak. In de afgelopen jaren is een intensieve aanpak gevolgd, zowel aan de opsporingskant als door investeringen in burgerparticipatie, preventie en heterdaadkracht. Deze aanpak zetten wij voort. Wij werken hierbij informatiegestuurd en kunnen daardoor maatregelen inzetten op plaatsen en tijden die het meest kwetsbaar zijn. De aanpak volgt drie sporen:
 - **Preventie en het verkleinen van de slachtofferkans:** wij blijven inzetten op het voorkomen van overvallen,

straatroven en woninginbraken. Voor overvallen doen wij dat onder andere via de Werkgroepen Veilig Ondernemen op de bedrijventerreinen en in de winkelcentra. Voor woninginbraken zetten wij gemeentelijke preventieadviseurs in en werken wij samen met actieve bewoners in bijvoorbeeld de buurtpreventieteams. Ook werken wij samen met de woningcorporaties bij het verbeteren van het hang- en sluitwerk van kwetsbare woningen. Tijdens de herfst- en wintermaanden zetten wij extra in op preventieadvies en toezicht door buurtadviseurs tijdens het donkere dagen offensief.

- **Repressie en vergroten van de pakkans:** wij werken samen met politie met name in de vorm van extra maatregelen tegen overvallen, straatroven en woninginbraken waar en wanneer dit nodig is. De aard en oorzaken van de high impact crimes die worden gepleegd door jeugdigen worden met de politie geduid en er worden passende interventies ingezet. Jongeren die deze delicten plegen kunnen worden aangemeld voor een persoonsgerichte aanpak (PGA) die wordt gefaciliteerd door het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland (Top X) of de GGD (lokale PGA en PGA 18min).
- **Nazorg:** slachtoffers van high impact crimes krijgen nazorg aangeboden in de vorm van slachtofferhulp en preventieadvies tegen herhaald slachtofferschap
- Bovengenoemde aanpak is van oudsher gericht op het tegengaan van woninginbraken, straatroven en overvallen. Wij merken dat er steeds vaker zware geweldsdelicten worden gepleegd in Almere die niet onder deze categorieën vallen, maar die wel een grote impact hebben op slachtoffers en hun omgeving. Het gaat om geweldsdelicten zoals diefstallen met geweld, explosies en zware mishandelingen (vaak met gebruik van wapens). De integrale aanpak die wij hebben tegen high impact crimes gaan wij ook toepassen op deze geweldsdelicten.

- De aanpak van veelvoorkomende criminaliteit geven wij gebiedsgericht vorm in samenwerking met politie en (jeugd)boa's. De gerichte inzet wordt bepaald op basis van inzichten uit beschikbare data. Door deze manier van informatiegestuurd werken hebben wij kwetsbare plekken snel in beeld en kunnen wij indien nodig op hotspots extra toezicht inzetten. Ook geven wij op die plekken extra aandacht aan bewustwording en geven wij preventieadvies tegen herhaald slachtofferschap. Op veilig.almere.nl bieden wij preventietips aan en staat een overzicht van maatregelen (toolkits). Wij gaan daarnaast de samenwerking binnen de aanpak van veelvoorkomende criminaliteit met en tussen onze partners verbeteren. Wij willen bestaande netwerken behouden en versterken. Hiervoor gaan wij de participatie van alle betrokken partijen stimuleren en de samenwerking tussen de partijen structureler inrichten.
- Samen met ondernemers en de politie werken wij aan veilige bedrijventerreinen, veilige winkel- en uitgaansgebieden, veilig openbaar vervoer en veilig betaald voetbal. In de [convenanten](#) Veilig Uitgaan, Veilig Openbaar Vervoer en Veilig Voetbal staan de doelstellingen, maatregelen en samenwerkingsafspraken met de verschillende partners. In de werkgroepen Veilig Ondernemen worden soortgelijke afspraken gemaakt tussen ondernemers, politie en gemeente.
- Wij zetten communicatie in om de aanpak van high impact crimes en veelvoorkomende criminaliteit te ondersteunen. De communicatie is vooral gericht op weerbaarheid van bewoners zodat zij weten wat ze kunnen doen om slachtofferschap zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast zetten wij communicatie in om de meldingsbereidheid van bewoners en ondernemers te vergroten.

OVERLAST OP STRAAT

Overlast is een subjectief begrip, iedereen ervaart overlast op een eigen manier. Overlast kan de veiligheid en leefbaarheid en de beleving daarvan sterk beïnvloeden. In de afgelopen jaren lieten veel typen overlast een stijging zien. Zoals benoemd in de beschrijving van het veiligheidsbeeld in de Veiligheidsagenda, hing deze stijging deels samen met de coronacrisis. Maar ook in 2022 waren verschillende soorten overlast op een voor Almeerse begrippen hoog niveau. De ervaren overlast op straat en thuis is in Almere over het algemeen lager dan in andere grote steden. Wij willen dit natuurlijk zo houden. Daartegenover staat dat ernstige overlast in een specifiek gebied, zoals het stadscentrum, een grote impact kan hebben op de veiligheid en de veiligheidsbeleving van omwonenden en bezoekers.

DOEL: OVERLAST OP STRAAT DAALT TEN OPZICHTE VAN DE VOORGAANDE PERIODE (2019 T/M 2022 GEMIDDELD).

Effectindicator:

- Aantal geregistreerde incidenten van drugs- en drankoverlast, overlast van daklozen, overlast van verward of onbegrepen gedrag en jeugdoverlast per jaar per 1.000 inwoners (bron: Politie)

Aanpak

Wij blijven inzetten op het tegengaan van overlast in de openbare ruimte. Meer specifiek richten wij ons op overlast door personen met verward of onbegrepen gedrag, jeugdoverlast en drank- en drugsoverlast van verslaafden en daklozen. Uit het EMMA-onderzoek blijkt wel dat het belangrijk is om te realiseren dat Almere een grote en groeiende stad is, waar grootstedelijke problematiek steeds meer zal voorkomen.¹⁸ Overlast hoort hier, tot op zekere hoogte, ook bij.

- Wij streven ernaar dat iedereen zich in de (semi-) openbare ruimte vrij kan bewegen zonder daarbij belemmerd te worden door verschillende vormen van overlast. Wij werken hiervoor samen met politie en ondernemers. In de [convenanten](#) Veilig Uitgaan, Veilig Openbaar Vervoer en Veilig Voetbal staan naast afspraken over het tegengaan van criminaliteit ook afspraken over het tegengaan van overlast. In de werkgroepen Veilig Ondernemen worden soortgelijke afspraken gemaakt tussen ondernemers, politie en gemeente.
- Wij zetten een hotspotaanpak in als er sprake is van structurele en ernstige overlast in een specifiek gebied, buurt of straat. Dit houdt in dat wij samen met partners een plan van aanpak maken met daarin afspraken over zowel de inzet van boa's en politie als zorg- en welzijnspartners.
- Door de burgemeester zijn gebieden in de stad aangewezen, zoals hangplekken en schoolpleinen, waar het gebruik van alcohol en softdrugs verboden is. Deze bestuurlijke maatregel wordt gehandhaafd door politie en boa's. Daarnaast is het in Almere verboden om op openbare plekken, anders dan hiervoor aangewezen, alcohol te gebruiken als dit overlast veroorzaakt. Ook hiertegen kunnen politie of boa's optreden.
- Wij zetten in op het voorkomen dat personen met verward of onbegrepen gedrag een gevaar vormen voor zichzelf en anderen of overlast veroorzaken. Dit doen wij door tijdig te signaleren en vervolgens passende ondersteuning te bieden en door een sluitende aanpak te ontwikkelen. Daarnaast stemmen wij af met onze samenwerkingspartners over de zorg en ondersteuning aan mensen die een risico lopen om verward te raken of verward gedrag te gaan vertonen.
- Personen die voor veel overlast zorgen waarbij sprake is van complexe problematiek op het gebied van psychiatrie en/of verslaving kunnen worden opgenomen in een

persoonsgerichte aanpak (lokale PGA, uitgevoerd door de GGD). Personen met verward gedrag en een verhoogd gevaarsrisico kunnen worden opgenomen in een persoonsgerichte aanpak via het Zorg en Veiligheidshuis Flevoland.

- Politie, jeugdboa's en het jongerenwerk zien onder onze regie toe op locaties van jeugdoverlast. Zij reageren op meldingen van inwoners en houden toezicht in de wijken. Met samenwerkende partners én de jeugdigen zelf wordt naar oplossingen gezocht om de overlast te stoppen of tot aanvaardbaar niveau terug te brengen. Wanneer er een groep of netwerk ontstaat waarin jeugdigen structureel overlastgevend gedrag laten zien en/of criminaliteit plegen, starten wij een integrale aanpak. Hierbij wordt gewerkt volgens het 7-stappenmodel voor problematische jeugdnetwerken.
- Rond de jaarwisseling streven wij naar zo min mogelijk overlast voor natuur en dier door vuurwerkvrrije zones in te stellen in kwetsbare gebieden waar dit nodig is. Wij houden de landelijke ontwikkelingen rondom de jaarwisseling en vuurwerkregelgeving in de gaten en passen onze aanpak wanneer nodig aan.

WOONOVERLAST

In een grote stad als Almere ervaren bewoners regelmatig woonoverlast, zoals geluidsoverlast van burens, vervuilde tuinen en woningen, viezigheid van dieren of verloederde panden. Als deze overlast aanhoudt, kan het woongenot en veiligheidsgevoel van bewoners ernstig aangetast worden. Al sinds 2013 is woonoverlast een thema waar wij in Almere extra aandacht voor hebben. Sinds de oprichting van het interventieteam woonoverlast en het instellen van een speciale regisseur woonoverlast is de inzet op dit thema sterk verbeterd. Het percentage Almeerders dat aangeeft een of meer soorten woonoverlast te ervaren is gedaald van 22% in 2017 naar 18% in 2021.¹⁹

DOEL: WOONOVERLAST DAALT TEN OPZICHTE VAN DE VOORGAANDE PERIODE (2019 T/M 2022 GEMIDDELD).

Effectindicatoren:

- Aandeel bewoners (15+) dat veel woonoverlast ervaart (bron: Veiligheidsmonitor)
- Aantal casussen van ernstige en complexe woonoverlast die onder regie van de gemeente worden aangepakt per jaar per 1.000 inwoners (bron: Gemeente Almere)

Aanpak

Wij zetten de huidige aanpak van woonoverlast voort, bestaande uit:

- Inzet van buurtbemiddeling door welzijnsstichting De Schoor bij conflicten en overlast tussen burens.
- Integrale samenwerking bij complexe casussen tussen gemeente, politie, woningcorporaties en hulpverlening waarbij wij de regie voeren.
- Het actueel houden van de convenanten en samenwerkingsafspraken tussen alle partners.
- Het ondersteunen van een veilige en zorgvuldige informatiedeling tussen partners.

- Het monitoren van nieuwe trends en ontwikkelingen op het gebied van overlast en hierop anticiperen. Zo merkten wij dat tijdens de coronapandemie woonoverlast enorm toenam. Mensen brachten meer tijd thuis door en hadden meer last van elkaar. Ook konden kwetsbare mensen, zeker in het begin, minder goed terecht bij hun zorg- en hulpverleners. Ook in 2022 bleef het aantal meldingen hoog, mede omdat mensen meer tijd thuis bleven doorbrengen.
- Het bevorderen van de deskundigheid van partners en professionals om de aanpak aan te kunnen passen aan actuele trends en ontwikkelingen.
- Inzet van bestuurlijke maatregelen om overlast tegen te gaan, zoals mogelijk gemaakt in de Wet aanpak woonoverlast. In de loop van 2023 verschijnt een evaluatie van deze wet. Wij gaan aan de slag met de aanbevelingen voor gemeenten die hieruit komen.

VEILIG ONDERNEMEN

In de afgelopen jaren liet de criminaliteit op bedrijventerreinen en in winkelcentra een dalende lijn zien. Het aantal werkgroepen Veilig Ondernemen (voorheen Keurmerk Veilig Ondernemen) is de afgelopen periode gestegen. De ervaring leert dat vooral de samenwerking tussen gemeente, ondernemers en andere partners zoals Stichting Beveiliging Bedrijventerreinen Almere (SBBA) grote meerwaarde heeft voor de veiligheid en leefbaarheid in winkelcentra en op bedrijventerreinen.

DOEL: BEDRIJVENTERREINEN EN WINKELCENTRA ZIJN VEILIGER DAN IN DE VOORGAANDE PERIODE (2019 T/M 2022 GEMIDDELD).

Effectindicatoren:

- Aantal geregistreerde misdrijven en overlastincidenten op bedrijventerreinen en winkelcentra per jaar per 1.000 bedrijfsvestigingen (bron: Politie)

Aanpak

Bij het verbeteren van de veiligheid op bedrijventerreinen en in winkelcentra werken wij via de werkgroepen Veilig Ondernemen samen met ondernemers en andere partners. Wij blijven inzetten op het uitbreiden van het aantal bedrijventerreinen en winkelcentra waar werkgroepen actief zijn. In de werkgroepen Veilig Ondernemen staat de komende jaren het volgende op de agenda:

- Wij optimaliseren de samenwerking via deze werkgroepen.
- De mogelijkheden voor ondernemers om signalen en informatie te delen met de gemeente en politie worden verbeterd.
- Het proces om tot een aanpak van de (gemelde) problematiek te komen wordt doorgelicht en verbeterd.
- Wij onderzoeken of een verplichte bijdrage en deelname aan de Werkgroepen Veilig Ondernemen mogelijk is.

Binnen onze aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit is ook aandacht voor bedrijventerreinen (zie thema 1).

STRAATINTIMIDATIE

De gemeente Almere is sinds 2018 aangesloten bij het project Safe Streets van de Verenigde Naties. In een 'Safe Streets' gemeente worden seksuele en andere vormen van intimidatie van vrouwen, meisjes, lhbtiq+ers en mensen met een beperking aangepakt. Het doel is om straatintimidatie in de openbare ruimte en het uitgaansgebied aan te pakken zodat inwoners zich zonder angst voor seksuele of andere vormen van intimidatie in de openbare ruimte kunnen bewegen. Ook neemt Almere deel aan het [programma Veilige Steden](#) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De steden die meedoen aan dit programma zetten zich extra in voor de veiligheid van vrouwen en meisjes, met name in de openbare ruimte en bij het uitgaan.

Uit een onderzoek²⁰ dat wij in 2019 hebben uitgevoerd, blijkt dat een op de vier Almeerders weleens te maken heeft gehad met straatintimidatie. Nastaren en naropen met opmerkingen of beledigingen werden het vaakst genoemd, maar ook ernstigere vormen als achtervolgen en betasten kwamen voor. Straatintimidatie is een hardnekkig maatschappelijk probleem. Het vraagstuk is complex en vergt een lange adem met voortdurende aandacht.

DOEL: STRAATINTIMIDATIE WORDT VOORKOMEN EN BESTREDEN.

Effectindicatoren:

- Aandeel bewoners (15+) dat veel overlast ervaart van lastig gevallen worden op straat (bron: Veiligheidsmonitor)
- Aantal meldingen van straatintimidatie via www.ssstop.nl per jaar per 1.000 inwoners (bron: Gemeente Almere)

Aanpak

Wij zetten de aanpak voort op de volgende manieren:

- Met publiekscampagnes maken wij bewoners bewuster van het probleem en vergroten wij de meldingsbereidheid.
- Slachtoffers van straatintimidatie en omstanders bieden wij met mediacampagnes inzicht in wat ze hier tegen kunnen doen.
- Om jongeren bewuster te maken en de weerbaarheid tegen straatintimidatie te vergroten bieden wij voorlichtingslessen aan op scholen.
- Wij versterken de samenwerking met verschillende relevante partijen die belangrijk zijn voor het tegengaan van straatintimidatie.

SCHOOLVEILIGHEID

Het EMMA-onderzoek toont aan dat criminaliteit in Almere in hoge mate een probleem van en met jeugdigen betreft.²¹ Door hun jeugdige populatie krijgen scholen vaak als eerste te maken met nieuwe trends in veiligheidsproblematiek. Het onderwijs wordt steeds belangrijker bij het op tijd signaleren van deze maatschappelijke trends en ontwikkelingen. Daarnaast hebben scholen een belangrijke rol bij het signaleren, duiden en melden van veranderend of extreem gedrag van jongeren dat zou kunnen leiden tot radicalisering of criminaliteit. Wij vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren naar school gaan in een veilige omgeving. Ook is het van belang dat zij op school leren weerbaar te zijn tegen de verleidingen van criminaliteit en tegen radicale invloeden. Een goede samenwerking tussen onderwijs, zorg en veiligheid is belangrijk, juist als de complexiteit van de problemen toeneemt.

DOEL: JONGEREN VOLGEN ONDERWIJS IN EEN VEILIGE OMGEVING.

Geen effectindicator beschikbaar

Aanpak

Wij werken de komende jaren aan schoolveiligheid op de volgende manieren:

- Wij versterken de samenwerking met relevante partners. Dit doen wij door het actualiseren van het [convenant Veiligheid op scholen](#). In het convenant staan afspraken tussen scholen, politie en de gemeente Almere. De afspraken gaan over het voorkomen en bestrijden van overlast, vandalisme en crimineel gedrag en het creëren van een veilig klimaat in en om de scholen.
- Wij versterken de bestaande schoolveiligheidsnetwerken op stadsdeelniveau.

- Wij organiseren in 2023 een congres over veiligheidsproblematiek op scholen samen met onderwijs, politie, jongerenwerk en hulpverlening.
- Wij zetten in op preventie door de weerbaarheid van jongeren tegen criminaliteit en radicalisering (zie ook thema 4) te vergroten. Dit doen wij door het aanbieden van verschillende voorlichtingsprogramma's zoals Oké op school, Gestolen Tijd en Kapot Sterk.

HUISELIJK GEWELD

Huiselijk geweld en kindermishandeling hebben grote en vaak levenslange gevolgen. Kinderen en volwassenen die worden mishandeld, ondervinden daarvan vaak langdurige schade op medisch, sociaal en psychisch gebied. Het aantal meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling in Almere is groter dan gemiddeld in Nederland en ook groter dan in andere grote steden. De precieze oorzaken hiervan zijn moeilijk te achterhalen en wij blijven deze verder onderzoeken. Uit eerder onderzoek blijkt wel dat verschillende risicofactoren voor huiselijk geweld in Almere meer voorkomen dan gemiddeld. Er zijn bijvoorbeeld relatief veel huishoudens met problematische schulden en eenoudergezinnen.

DOEL: HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING DALEN TEN OPZICHTE VAN DE VOORGAANDE PERIODE (2019 T/M 2022 GEMIDDELD).

Effectindicatoren:

- Aantal meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling per jaar per 1.000 inwoners (bron: CBS / Veilig Thuis)

Aanpak

De laatste jaren hebben wij steeds meer zicht gekregen op de werkzame bestanddelen van de aanpak van huiselijk

geweld en kindermishandeling dankzij onze deelname aan het landelijk Actieprogramma '[Geweld Hoort Nergens Thuis](#)'. Het programma kende drie actielijnen:

1. eerder en beter in beeld krijgen van geweld;
2. duurzaam stoppen van geweld;
3. extra aandacht geven aan specifieke doelgroepen.

Deze actielijnen gaan wij in de komende periode voortzetten en uitwerken in de nieuwe Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Flevoland 2023-2026. Hierover zullen wij buiten deze Veiligheidsagenda om communiceren.

Verder gaan wij het volgende doen:

- Wij gaan door met het inzetten van de bestuurlijke maatregel tijdelijk huisverbod om huiselijk geweld en kindermishandeling aan te pakken en/of te voorkomen. Deze maatregel kan door de burgemeester worden opgelegd. Hierbij wordt de pleger van huiselijk geweld tijdelijk de toegang tot de woning ontzegd. Zo ontstaat een afkoelperiode, waarin direct voor alle betrokkenen hulpverlening wordt ingezet. Bij de uitvoering van deze maatregel wordt intensief samengewerkt tussen diverse zorg- en veiligheidspartners zoals politie, Veilig Thuis en Reclassering Nederland.
- Wij zetten de Multidisciplinaire Aanpak (MDA++) voort vanuit het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland. De MDA++ is een integrale en specialistische aanpak voor ernstige casussen van kindermishandeling en huiselijk en seksueel geweld. Hierbij is het uitgangspunt: één gezin, één plan, één regisseur.

Huiselijk geweld en dierenmishandeling

Onderzoek wijst uit dat bij gevallen van huiselijk geweld vaak ook sprake is van dierenmishandeling en omgekeerd. Wij blijven aandacht geven aan de relatie tussen huiselijk geweld en dierenmishandeling. In onze voorlichting

over het herkennen van signalen van huiselijk geweld is een passage over de relatie met dierenmishandeling opgenomen. Daarnaast blijft het mogelijk voor slachtoffers van huiselijk geweld om huisdieren mee te nemen naar de opvang. Dit wordt mogelijk gemaakt door een samenwerking tussen de Blijf Groep en Stichting Mendoo. Op deze manier is de drempel lager voor slachtoffers om de thuissituatie te ontvluchten, wetende dat zij steun van hun huisdier kunnen krijgen én dat het huisdier niet (nog verder) slachtoffer wordt van het geweld.

Thema 4

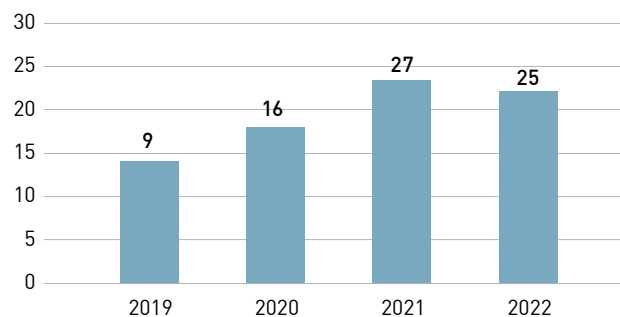
Maatschappelijke onrust, polarisatie en radicalisering

De laatste jaren is landelijk steeds meer aandacht voor polarisatie, maatschappelijk ongenoegen en maatschappelijke onrust. Hoewel dit verschillende termen zijn, verwijzen ze in de kern naar een toenemende afstand tussen (groepen) inwoners en elkaars opvattingen. Ook de toenemende afstand tussen inwoners en de overheid is hier een aspect van. Verharding en verdieping van polarisatie en maatschappelijk ongenoegen kunnen leiden tot radicalisering en extreem gedachtegoed.

POLARISATIE EN MAATSCHAPPELIJKE ONRUST

Polarisatie is een groeiend wij-zij denken. Als de afstand tussen personen, groepen of instanties te groot wordt, gaat inlevingsvermogen in de ander verloren en nemen angst en afkeer toe. In de Almeerse trendverkenning Tijd voor Toekomst uit 2021 wordt met de trend 'Hoor mij' beschreven dat polarisatie toeneemt.²² Uit recent onderzoek van het SCP blijkt dat driekwart van de Nederlanders ook vindt dat de polarisatie in het land toeneemt en dat meningsverschillen over maatschappelijke kwesties steeds groter worden.²³ Deze

Aantal manifestaties in Almere waarbij OOV-advies werd gevraagd
(Bron: Gemeente Almere)

polarisatie uit zich in een verharding van het (online) publieke debat, demonstraties en verstoringen van de openbare orde. In veel grote steden is een toename van het aantal demonstraties te zien in de afgelopen jaren. Ook in Almere is dit het geval. Het aantal manifestaties of betogingen waarbij om advies werd gevraagd in het kader van de openbare orde en veiligheid steeg van 9 in 2019 naar 16 in 2020 en 27 in 2021. In 2022 waren het er 25.

Maatschappelijk ongenoegen kan omschreven worden als een gevoel van angst, onzekerheid, onvrede, of miskennen door ongrijpbare veranderingen zoals globalisering, klimaatverandering, migratie en ongelijkheid. Maatschappelijke onrust is de zichtbare (collectieve) uiting van dit ongenoegen. De genoemde demonstraties zijn hier een voorbeeld van, maar ook het toepassen van geweld. De coronacrisis heeft geleid tot een verdere toename en zichtbaarheid van het maatschappelijk ongenoegen. Dit leidde uiteindelijk tot onrust in de vorm van de 'coronarellen' en 'avondklokrellen' in verschillende Nederlandse steden, waar Almere overigens niet bij hoorde. De angst voor en afkeer van de ander lijkt steeds meer samen te gaan met angst voor en afkeer van publieke instanties. Uit de resultaten van de recente bewonersenquête Almere in de Peiling blijkt dat het vertrouwen van burgers in de

ONDERWERPEN

- Polariseratie en maatschappelijke onrust
- Radicalisering en extremisme

gemeenteraad is afgenomen.²⁴ De Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV) waarschuwt de afgelopen jaren voor toenemend anti-overheidsdenken.²⁵ Door de coronacrisis is dit meer zichtbaar geworden. Soms spelen complottheorieën een rol in dit denken.

DOEL: POLARISATIE EN MAATSCHAPPELIJKE ONRUST IN ALMERE WORDEN HERKEND EN AANGEPAKT.

Geen effectindicatoren beschikbaar.

Aanpak

Wij zien aanwijzingen voor een groeiend maatschappelijk ongenoegen in de Almeerse samenleving en een daling van het vertrouwen in de overheid. Ondanks dat dit ongenoegen bij een minderheid van bewoners speelt, kan het uiteindelijk leiden tot spanningen, conflicten, wantrouwen en emotionele (soms explosieve) uitingen, zowel online als offline en leiden tot maatschappelijke onrust. Om polarisatie en maatschappelijke onrust te herkennen en tegen te gaan, gaan wij het volgende doen:

- Bij het tegengaan van polarisatie en (mogelijke) maatschappelijke onrust is het belangrijk dat de gemeente en maatschappelijke partners signalen daarvan herkennen. Ook is het van belang te weten hoe hier het beste op gereageerd kan worden. Wij zetten

in op het beter en eerder herkennen van signalen van polarisatie en maatschappelijke onrust door professionals. Daarnaast ontwikkelen wij een bredere aanpak voor de opvolging van deze signalen. Een onderdeel hiervan is het ontwikkelen van een aanpak tegen online aangejaagde ordeverstoringen, eerder benoemd bij het thema Digitale veiligheid.

- Wij zien samen met onze veiligheidspartners toe op de openbare orde en veiligheid bij manifestaties. Dit doen wij door het geven van veiligheidsadvies bij manifestaties. Wanneer nodig nemen wij maatregelen om manifestaties zonder ordeverstoringen te laten verlopen. Voor meer informatie, zie het thema Crisisbeheersing.
- Bij een grote sociale cohesie is de kans op het ontstaan van polarisatie en maatschappelijke onrust kleiner. Ook is het essentieel dat iedereen mee kan doen in de samenleving zodat gevoelens van uitsluiting worden tegengegaan. Dit kan ook bijdragen aan het verkleinen van de voedingsbodem voor radicalisering. Om dit te bereiken willen wij de samenwerking binnen de gemeente versterken tussen de domeinen die zich richten op sociale cohesie en het tegengaan van uitsluiting.

RADICALISERING EN EXTREMISME

Als (jonge) mensen het gevoel hebben dat iets van grote waarde wordt bedreigd, kunnen ze vatbaar zijn voor radicalisering. Verharding en verdieping van polarisatie en maatschappelijk ongenoegen kunnen leiden tot radicalisering en extreem gedachtegoed. De NCTV definieert radicalisering als een toenemende bereidheid om zich, vanuit ideologische overtuiging, te gedragen op een manier die andere mensen diep kwetst of in hun vrijheid raakt. Radicaliserende personen kunnen zich afkeren van de samenleving en overgaan tot het gebruiken

van geweld. De NCTV definieert extremisme als een fenomeen waarbij (geradicaliseerde) personen of groepen vanuit ideologisch motief bereid zijn om in ernstige mate de wetten te overtreden of de democratische rechtsorde te ondermijnen. Dit kan in verschillende richtingen zijn: links-extremisme, rechts-extremisme, anti-overheids-extremisme en religieus extremisme. Wij hebben nog geen goed beeld van de vorm en mate waarin verschillende typen extremisme voorkomen in Almere.

De gemeente heeft in de aanpak van radicalisering een regierol. Er is de afgelopen jaren gewerkt aan doorontwikkeling van de lokale aanpak radicalisering: het weerbaarder maken van kwetsbare jongeren, versteviging van de persoonsgerichte aanpak en verbetering van de deskundigheid van professionals (onder andere in het onderwijs en bij zorgpartners).

DOEL: RADICALISERING EN EXTREMISME IN ALMERE WORDEN HERKEND EN AANGEPAKT.

Geen effectindicatoren beschikbaar.

Aanpak

Wij werken aan het herkennen en aanpakken van radicalisering en extremisme in Almere door kennisvermeerdering en een combinatie van preventieve en repressieve maatregelen:

- Om goed onderbouwde beleidskeuzes te kunnen maken, blijven wij onze kennis over radicalisering en extremisme verbeteren. Daarnaast is het van belang om beter zicht te krijgen op welke vormen van extremisme er in de stad aanwezig zijn. Met dit verbeterde zicht kunnen wij ons antiradicaliseringsbeleid beter toespitsen op de lokale situatie. Wij gaan in gesprek met de gemeenteraad en maatschappelijke partners om te komen tot een goede en gedragen manier om dit zicht te verbeteren.

- De preventieve inzet op jongeren en jongvolwassenen blijft een belangrijk onderdeel van de lokale aanpak. Jongeren zijn op zoek naar hun identiteit en rol in de maatschappij. Bij deze zoektocht kunnen jongeren in aanraking komen met radicale denkwijzen en is het belangrijk dat zij voldoende weerbaar zijn om die denkwijzen af te wijzen. Wij vergroten de weerbaarheid van jongeren en hun omgeving tegen invloeden van radicaal gedachtegoed. Hiervoor zetten wij voorlichting in op scholen. Ook bieden wij kwetsbare jongeren gerichte trainingen aan.
- Wij vergroten de kennis van professionals over radicalisering en over het herkennen en melden van signalen. Deze verbetering van hun deskundigheid draagt bij aan het beter en eerder herkennen van mogelijke radicalisering. Hierdoor kunnen professionals snelle en effectieve hulp inzetten, waardoor verharding of verdere radicalisering voorkomen kunnen worden.
- Wij verbeteren de mogelijkheid om signalen te melden. Wij werken aan een regionale meldstructuur zodat professionals hun signalen over radicalisering laagdrempeliger en makkelijker kunnen melden.
- Wij zetten de persoonsgerichte aanpak voor radicaliserende personen voort. Deze personen worden besproken in het casusoverleg radicalisering dat wordt gefaciliteerd door het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland. In de persoonsgerichte aanpak werken wij samen met politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en Reclassering Nederland om het radicaliseringsproces te keren. Door de verdere versteviging van het casusoverleg maken wij deze aanpak nog effectiever.

Thema 5 Crisisbeheersing

Crisisbeheersing heeft als doel het voorbereiden op en verkleinen van de negatieve gevolgen van een ramp of crisis om zo snel mogelijk terug te keren naar een 'normale' beheersbare situatie. De laatste jaren kregen wij vaker dan voorheen te maken met langdurige en grensoverschrijdende crises; denk aan de coronacrisis en de huidige vluchtelingencrisis. Ontwikkelingen als digitalisering, risico op pandemieën, klimaatverandering en polarisatie met het risico op snellere en heviger maatschappelijke onrust hebben de komende jaren invloed op de voorbereiding en uitvoering van crisisbeheersing. Het risico op openbare ordeverstoringen en veiligheidsincidenten of een zogenaamde flitsramp, waarbij een acute inzet noodzakelijk is, is onverminderd aanwezig. Dit vraagt om flexibiliteit in de crisisorganisatie.

VERANTWOORDELIJKHEID VOOR DE ORGANISATIE EN UITVOERING

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor crisisbeheersing, rampenbestrijding, de organisatie van brandweezorg en geneeskundige hulpverlening. De gemeenten in Flevoland hebben, conform de Wet veiligheidsregio's, een gemeenschappelijke regeling getroffen. Hiermee zijn de gemeenten opdrachtgever en hebben zij de uitvoering van de crisisbeheersing, rampenbestrijding, de organisatie van brandweezorg en geneeskundige hulpverlening bij de Veiligheidsregio Flevoland georganiseerd. De burgemeesters vormen het bestuur van de veiligheidsregio en vertegenwoordigen de eigen gemeente. De burgemeester van Almere is tevens voorzitter van de Veiligheidsregio Flevoland. Tijdens rampen, crises en (dreigende) openbare ordeverstoringen is de burgemeester het bevoegd gezag. Bij een ramp, crisis of ernstige dreiging die de gemeentegrenzen overschrijdt, verschuift het gezag naar de voorzitter van de veiligheidsregio. In de hoedanigheid van voorzitter van Veiligheidsregio Flevoland neemt de burgemeester van Almere deel aan het landelijk Veiligheidsberaad. Het

Veiligheidsberaad bevordert de samenwerking tussen alle 25 veiligheidsregio's en draagt zorg voor landelijke bestuurlijke afstemming over verschillende thema's zoals brandweezorg, meldkamers, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het Veiligheidsberaad is gesprekspartner van de minister van JenV. In geval van bovenregionale crisissituaties, zoals tijdens de coronacrisis, vervullen de veiligheidsregio's een rol in coördinatie en afstemming tussen gemeenten. Deze afstemmingsstructuur wordt steeds vaker gebruikt, onder andere ook in de crisisnoodopvang van Oekraïners en andere vluchtelingen.

Veiligheidsregio Flevoland informeert de gemeenten over de uitdagingen, ontwikkelingen, de uitgevoerde werkzaamheden en de begroting. Hiervoor stelt zij vierjaarlijks een beleidsplan op dat mede is gebaseerd op het regionaal risicoprofiel. Daarnaast wordt een crisisplan opgesteld, waarin de organisatie en taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn beschreven. Dit plan geeft inzicht in welke risico's er zijn en hoe wij ons voorbereiden. Daarnaast wordt elk jaar een programmabegroting en meerjarenraming opgesteld en aan de gemeenten binnen de regio Flevoland voorgelegd.

ONDERWERPEN

- Crisisorganisatie
- Preventie

REGIONALE EN INTERREGIONALE SAMENWERKING

In de afgelopen jaren is de samenwerking tussen Veiligheidsregio Flevoland en Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek versterkt. De samenwerking heeft als doel om beter voorbereid te zijn op de veranderende risico's en de slagkracht en efficiëntie van met name de brandweerorganisatie te verbeteren. Steeds meer directie- en adviesfuncties worden voor beide regio's ingevuld en dit geldt waar mogelijk ook voor piketfuncties. Onderwerpen waarop wordt samengewerkt zijn onder andere opleiden, trainen en oefenen (OTO), bevolkingszorg, de huidige meldkamer Flevoland en Gooi en Vechtstreek en de toekomstige Meldkamer Midden-Nederland. Deze wordt in het voorjaar van 2025 in Hilversum gerealiseerd. De samenwerking heeft een verdere impuls gekregen tijdens de coronacrisis. Er is gewerkt met een gezamenlijk regionaal operationeel team (ROT) dat beide besturen van de veiligheidsregio's adviseerde. Bij de huidige vluchtelingenopvang wordt ook zoveel mogelijk samen opgetrokken in de coördinatie en advisering.

ROL VAN DE GEMEENTE

De rol van de gemeente in de crisisbeheersing is veelzijdig. Als opdrachtgever voor de veiligheidsregio is het van belang om toe te zien op de uitvoering van de bij de Veiligheidsregio Flevoland belegde taken en op de financiering. Aan de andere kant is de gemeente tijdens een ramp of crisis een uitvoerende partner, gezamenlijk met de hulpverleningsdiensten. Tijdens een ramp of crisis hebben de (samenwerkende) gemeenten de volgende taken:

1. Crisiscommunicatie: de bevolking moet worden geïnformeerd en voorgelicht en advies krijgen over hoe te handelen.
2. Acute bevolkingszorg: deze zorg moet ter plaatse meteen geleverd worden naast de spoedeisende zorg. Denk hierbij aan opvang en verzorging, het informeren van verwanten maar ook inzetten van toezicht en handhaving, stadsbeheer of andere gemeentelijke diensten.
3. Herstelzorg: na de eerste hectische fase van een ramp of crisis is herstelzorg nodig om zo snel mogelijk weer terug te keren naar de 'normale' situatie.

De voorbereiding en uitvoering van deze uitvoerende taken wordt opgepakt door Bevolkingszorg Flevoland en Gooi en Vechtstreek (BFGV) als organisatieonderdeel van beide veiligheidsregio's. Voor de (inter)regionale piketfuncties worden gemeentelijke medewerkers opgeleid, getraind en geoefend. Zij voeren deze taak uit als nevenfunctie en hebben regelmatig piketdienst. De gemeente heeft ook een aantal piketfuncties die lokaal ingevuld worden zoals de (loco) burgemeesters, (loco) gemeentesecretaris, adviseurs Openbare Orde en Veiligheid (OOV) en de officier van dienst Bevolkingszorg.

CRISISORGANISATIE

Wat wij concreet moeten doen, is afhankelijk van het soort incident, crisis of ramp en kan enorm uiteenlopen. De uitdagingen om opvang voor vluchtelingen te realiseren zijn totaal anders dan de uitdagingen tijdens de coronacrisis of bij een (grotere) brand of ongeval. In alle voorkomende gevallen dienen wij goed voorbereid te zijn. Het eerste doel op het gebied van crisisbeheersing is gericht op de organisatie en voorbereiding van crisisbeheersing.

DOEL: NA EEN RAMP, CRISIS OF GROTER INCIDENT IS DE SITUATIE ZO SNEL MOGELIJK BEHEERSBAAR EN KEREN WIJ WAAR MOGELIJK TERUG NAAR 'NORMAAL'.

Geen effectindicator beschikbaar

Aanpak

Om de situatie na een ramp of crisis zo snel mogelijk weer te kunnen beheersen en terug te laten keren naar normaal, zorgen wij voor het volgende:

- **Wij zijn organisatorisch zo goed mogelijk voorbereid op een ramp, crisis of incident.**

De gemeente houdt de processen van de Bevolkingszorg op peil door te zorgen voor een goed opgeleide, getrainde en geoefende piketorganisatie. Sleutelfunctionarissen in de crisisorganisatie zijn via piketdiensten 24 uur per dag beschikbaar. Langdurige crises vragen om een flexibele crisisorganisatie en organisatiekracht om ervoor te zorgen dat de juiste mensen op de juiste plek worden ingezet. Naast capaciteit in de piketorganisatie leveren verschillende afdelingen binnen de gemeente kennis, kunde en capaciteit in de flexibele crisisorganisatie.

- **Wij werken de komende jaren toe naar een flexibelere crisisorganisatie waarbij wij aansluiten bij de landelijke en regionale ontwikkelingen op dit gebied.**

Op het moment dat een omvangrijke en/of langdurige crisis zich voordoet, pakken wij dit als organisatiebrede uitdaging aan. Bij de coronacrisis is deze aanpak noodzakelijk gebleken en bij de aanpak van de vluchtelingenopvang wordt dit weer in de praktijk gebracht. Het meer flexibel organiseren en de doorontwikkeling van de crisisorganisatie is een belangrijk aandachtspunt de komende jaren, waarbij wij leren van huidige en voorgaande crises.

Bij crises en rampen die de gemeentegrenzen overschrijden, is het van belang dat de informatie-uitwisseling tussen Rijk, veiligheidsregio en gemeenten goed georganiseerd is. Wij sluiten hiervoor aan bij landelijke en regionale ontwikkelingen. Zo is tijdens de coronacrisis gewerkt met landelijke en regionale coördinatiepunten om patiënten te spreiden. Ook voor de opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen is een landelijk en regionaal coördinatiepunt ingericht, waarmee wij als gemeente informatie uitwisselen.

- **Wij zorgen ervoor dat mensen zo goed en zo snel mogelijk worden geholpen tijdens en na een ramp of incident.** In het bijzonder zorgen wij hierbij voor goede afstemming met de veiligheidsregio en de brandweer. Om te zorgen dat alle inwoners, recreanten en ondernemers kunnen rekenen op snelle hulp tijdens en na een incident, is het naast de eigen piketorganisatie van belang dat de brandweezorg in Almere goed geregeld is. De gemeente Almere is een goede opdrachtgever en wij zien toe op de uitvoering van de werkzaamheden en de meerjarenplanning van de Veiligheidsregio Flevoland. Belangrijke thema's die spelen op het gebied van brandweezorg zijn vakbekwaamheid, voorbereiding op modernere dreigingen, arbeidshygiëne, de wettelijke vereisten ten aanzien van onderscheid tussen vrijwilligers en beroepskrachten en de verdere groei van de stad.

Om de brandweezorg goed te kunnen uitvoeren – en met name tijdig aanwezig te kunnen zijn – is een adequate dekking met voldoende brandweerkazernes een vereiste. De brandweerkazernes in Almere zijn eigendom van de gemeente Almere. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en de bouw van eventuele nieuwe kazernes. In 2022 is de bouw van de brandweerkazerne in Poort en de verplaatsing vanuit de kazerne Markerkant afgerond. De verdere groei en ontwikkeling van Almere en meer specifiek het aantal inwoners in Oosterwold vraagt de komende jaren aandacht. Om de dekking ook in dit gebied te verbeteren moet hier een kazerne of kleinere uitrukmogelijkheid gecreëerd worden. Een gezamenlijke kazerne met Zeewolde is hierbij een van de mogelijkheden.

PREVENTIE

Het tweede doel op het gebied van crisisbeheersing is gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van risicovolle situaties.

DOEL: RISICOVOLLE SITUATIES WORDEN ZOVEEL MOGELIJK AAN DE VOORKANT GESIGNALEERD EN DOOR DE JUISTE MAATREGELEN TOT EEN MINIMUM BEPERKT.

Geen effectindicator beschikbaar

Aanpak

Om risicovolle situaties zoveel mogelijk aan de voorkant te signaleren en met de juiste maatregelen tot een minimum te beperken, zorgen wij voor het volgende:

- **Bij publieksevenementen adviseren wij aan de voorkant en stellen wij voorwaarden aan de vergunningverlening.**

De gemeente Almere heeft de ambitie om een aantrekkelijke en levendige gemeente te zijn, voor zowel

inwoners als bezoekers. Dit vraagt om een ruim en breed aanbod aan evenementen. Cruciaal is dat deze evenementen zo veilig mogelijk plaatsvinden. Daarom worden eisen gesteld aan evenementenorganisaties en wordt samengewerkt met de veiligheidsregio, de politie en het OM. Bij risicovolle evenementen wordt een aanvullende procedure gevolgd. In samenwerking met de veiligheidsregio en politie is dan extra aandacht voor de risico's en worden scenario's beschreven en verwerkt in het veiligheidsplan van de organisator. In dit veiligheidsplan staan de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tijdens eventuele calamiteiten. Een integraal operationeel plan geeft daarbij inzicht in de wijze waarop de nood- en hulpdiensten de organisatie kunnen ondersteunen bij crises en rampen.

Aandachtspunten bij de veiligheid van evenementen zijn:

- het zorgvuldig afwegen van de belangen van alle betrokken partijen (organisator, bezoekers, omwonenden);
- het toenemend aantal grote evenementen en de capaciteit die dit vraagt van de interne en externe veiligheidspartners;
- gemeentelijke regie op de aanpak, met daarin zorgvuldige en inhoudelijke advisering door veiligheidspartners;
- de kwaliteit van veiligheidsplannen van organisatoren;
- handhaving en controle op afspraken en aanwijzingen zoals vastgelegd in de afgegeven vergunningen.

- **Wij hebben aandacht voor een veilig verloop van manifestaties.**

De gemeente Almere heeft de ambitie om onze vrije open samenleving ruim baan te geven. Dit komt onder meer tot uiting in het beleid rond manifestaties, betogingen of demonstraties op basis van de Wet openbare manifestaties (Wom). Deze wet regelt de uitoefening van drie belangrijke grondrechten: het

recht op vrijheid van godsdienst en levensovertuiging (artikel 6 Grondwet); het recht tot vergadering (artikel 9 Grondwet); en het recht tot betoging (artikel 9 Grondwet). Om het uitoefenen van deze grondrechten mogelijk te maken faciliteren en ondersteunen de gemeente en haar netwerkpartners, zoveel als mogelijk, de organisator. Om deze ondersteuning te kunnen bieden is het belangrijk dat vooraf een melding wordt gedaan door de organisator. Alleen als de veiligheid (openbare orde, volksgezondheid of het verkeer) in het geding is zullen er aanwijzingen of beperkingen worden opgelegd. Het inschatten van de risico's en te nemen voorzorgsmaatregelen vraagt snel schakelen van adviseurs bij gemeente, politie en veiligheidsregio.

- **Wij werken nauw samen met netwerkpartners.**

Niet alleen in bijzondere situaties zoals evenementen en manifestaties, maar ook in de verdere ontwikkeling van de stad is het belangrijk om voldoende aandacht te hebben voor de brandveiligheid en preventieve maatregelen in combinatie met technologische ontwikkelingen en de brandweezorg. Dit vraagt aandacht binnen de gemeente en een goede samenwerking en afstemming met het organisatie-onderdeel brandweer van de veiligheidsregio. Daarnaast is er, zoals bij de andere thema's van dit plan aangegeven, op diverse onderwerpen aandacht voor preventie en contact met netwerkpartners om zo onveilige situaties aan de voorkant in te kunnen schatten en te voorkomen.

Bijlage 1

Onderleggers Veiligheidsagenda Almere 2023-2026

De Veiligheidsagenda Almere 2023-2026 is gebaseerd op vijf onderleggers:

1. Het Coalitieakkoord Almere 2022-2026. Bouwen aan een gezonde toekomst
2. Het veiligheidsbeeld, met name op basis van het brede onderzoek naar criminaliteit en veiligheid in Almere door onderzoeksbureau EMMA²⁶
3. Inbreng van samenwerkingspartners
4. Inbreng van bewoners
5. Inbreng van de gemeenteraad

Hierna worden deze onderleggers toegelicht.

1. COALITIEAKKOORD

In [‘Bouwen aan een gezonde toekomst’](#) spreekt het college ambities uit voor de komende vier jaar. Over openbare orde en veiligheid is daarin opgenomen:

“Almeeders moeten zich veilig voelen in hun huis, buurt of de stad. Honderd procent veiligheid valt niet te garanderen, wel dat we dagelijks hard werken, samen met onder meer politie, het OM, de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Omgevingsdienst, inwoners en partners in de stad, om Almere veiliger te krijgen. Dat betekent dat ook in de komende jaren grootstedelijke vraagstukken op het gebied van veiligheid onverminderd aandacht houden. Het gaat bijvoorbeeld om de aanpak van woninginbraken, straatroven en overvallen, het veiligheidsgevoel van de inwoners, maar ook zaken in de samenhang tussen zorg en veiligheid zoals huiselijk geweld en dierenmishandeling, personen met verward gedrag, jeugdcriminaliteit en (woon)overlast. Tegelijkertijd zijn er nieuwe vraagstukken als cybercriminaliteit en ondermijning.

DAARBIJ SPREKEN WE HET VOLGENDE AF:

Openbare orde en veiligheid

- We investeren extra in het vraagstuk van ondermijning, zodat een verdieping en verbreding van de aanpak mogelijk is onder meer op het gebied van drugscriminaliteit, mensenhandel en milieucriminaliteit.

- Om meer zicht te krijgen op de aard en omvang van mensenhandel en uitbuiting pakt de gemeente de regie en komt, bovenop het reeds aangenomen Actieplan Ondermijning, met een concreet actieplan met maatregelen, waar preventie (van dader- en slachtofferschap) en voorlichting (o.a. op scholen met verhoogd risicoprofiel) een belangrijke plek innemen.
- Bedrijventerreinen zijn gevoelig voor overlast en (ondermijnende) criminaliteit. De gemeente werkt samen met de aanwezige ondernemers en partners om dat aan te pakken.
- De politiecapaciteit sluit niet aan op de groei en ontwikkeling van de stad, wat zichtbaar wordt in een tekort aan (wijk)agenten. Dit vraagt blijvend aandacht, zowel wat betreft herprioritering binnen de regio, als in de lobby richting Kabinet en Tweede Kamer. We willen kijken of het tekort tijdelijk opgevangen kan worden door de inzet van wijkboa's als ogen en oren in de buurt. Verder willen we onderzoeken in hoeverre politiecapaciteit kan worden opgevuld door zorgmedewerkers, zodat de 'blauwe' taken worden ontlast. De invulling van de extra politiecapaciteit voor de TBS-kliniek dient daarbij als voorbeeld.
- Aan de raad zal een nieuw veiligheidsplan ter besluitvorming worden voorgelegd, waarin de raad keuzes maakt in de doelen en aanpak binnen de verschillende thema's.”

Toezicht en handhaving

- In het kader van de basis op orde willen we de handhavingcapaciteit structureel versterken. Hiermee kan beter opvolging worden gegeven aan zowel meldingen openbare ruimte (bijv. afvaldumpingen) als handavingsverzoeken en versterking plaatsvinden van het regulier toezicht op straat en uitvoeren van (wettelijke) controles, zoals brandveiligheid.
- Meerdere woningen in Almere kennen de verplichting om parkeerplaatsen op eigen terrein te realiseren. Hier moet actiever op worden gehandhaafd.
- We geven een impuls aan het toezicht op asbestverwijdering. We verhogen het aantal toezichtsuren en brengen het toezicht op asbestverwijdering door particulieren onder bij de Omgevingsdienst.
- In de Klimaatwet worden normen gesteld aan bedrijven. Bedrijven leveren een grote bijdrage aan verduurzaming en de verkleining van de uitstoot d.m.v. energiebesparende investeringen die zichzelf binnen 5 jaar terugverdienen (erkende energiematregelen). We investeren incidenteel middelen voor stimulerend toezicht hierop door de Omgevingsdienst.

- Aan de raad wordt een nieuw handhavingsbeleid voorgelegd waarin wordt gekeken hoe de beschikbare handhavingscapaciteit zo optimaal mogelijk kan worden ingezet. Daarbij wordt ook het gesprek aangegaan over de handhavingsorganisatie naar de toekomst, rekening houdend met o.a. de groei van de stad, maar ook waar taken op termijn het beste belegd kunnen worden. Hierbij wordt de keuze voorgelegd tussen doorgaan met aanbesteden of handhavers in eigen beheer.

Coffeeshop

- Op dit moment is er een vergunning beschikbaar voor een coffeeshop in Almere Buiten, met alle voorwaarden die daarbij horen. Naast deze optie in Almere Buiten komt er ook een optie voor Almere Poort/Pampus. Als deze beide opties invulling krijgen houdt dit in dat er vijf coffeeshops in Almere komen. We gaan met de coffeeshops in gesprek over hoe de voorlichting over drugsgebruik, verslaving en (gezondheids)risico's extra aandacht krijgen."

2. VEILIGHEIDSBEELD

In 2021 en 2022 heeft onderzoeksbureau EMMA een uitgebreid wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd naar de belangrijkste ontwikkelingen in de criminaliteit en veiligheid in Almere. De onderzoekers kijken in de rapportage terug tot 2010 en vooruit tot 2030. De belangrijkste bevindingen uit het onderzoek over het huidige Almeerse veiligheidsbeeld zijn kort samengevat in hoofdstuk 2 van de veiligheidsagenda. Zie voor alle uitgebreide resultaten het [onderzoeksrapport](#).

Het beeld uit het EMMA-onderzoek in hoofdstuk 2 van de veiligheidsagenda is aangevuld met recentere cijfers (over 2021 en 2022) en met gegevens uit de Veiligheidsmonitor. Ook is informatie toegevoegd uit andere bronnen over onderwerpen die in het EMMA-onderzoek niet of minder prominent aan bod komen.

3. SAMENWERKINGSPARTNERS

In de aanloop naar de veiligheidsagenda hebben wij op een aantal manieren input opgehaald bij partners. Wij wilden graag van partners weten welke thema's voor hen belangrijk zijn de komende jaren en wat ze hierin van ons als gemeente verwachten. Wij hebben allereerst het gesprek gevoerd in de lokale gezagsdriehoek, met politie en het Openbaar Ministerie. Wij vinden het belangrijk om voor de komende vier jaar gezamenlijk thema's te benoemen waar de leden van de driehoek zich met elkaar aan committeren. Bovendien moeten er prioriteiten gesteld worden om de voorlopig nog steeds beperkte capaciteit bij politie en OM zo efficiënt mogelijk in te zetten. De thema's die de driehoek de komende jaren speciale aandacht wil geven zijn:

- ondermijning en specifiek de relatie met jeugdcriminaliteit (jonge aanwas);
- cybercriminaliteit en online veiligheid;
- maatschappelijke onrust en polarisatie in de samenleving.

Uiteraard moet er volgens de leden van de driehoek ook de ruimte blijven om in te kunnen spelen op de actualiteit en mee te kunnen bewegen met wat er speelt in de stad. COVID-19 heeft ons geleerd dat onverwachte ontwikkelingen veel tijd en capaciteit kunnen innemen waardoor andere ambities in het geding komen.

Naast het gesprek in de driehoek hebben wij onder onze andere samenwerkingspartners een enquête gehouden. Uit de resultaten van deze enquête kunnen een aantal rode draden worden gehaald. Partners onderschrijven het belang van de samenwerking en een goede onderlinge verstandhouding. Het gaat op veel vlakken heel goed en dat willen de partners graag ook de komende vier jaar vasthouden. De inzet die wij met elkaar plegen groeit niet altijd mee met de stad. De behoefte is er bij partners om beter aan te sluiten op wat er nodig is in de stad. De veerkracht en leefbaarheid komen soms in het geding doordat niet voor alles voldoende capaciteit is. Ten slotte is meer inzet op preventie gewenst om overlast en criminaliteit te voorkomen. Hierbij wordt door de partners meestal jeugd benoemd als kwetsbare doelgroep.

Ter illustratie volgen hierna enkele veelzeggende quotes uit de enquête:

"Er is behoefte aan realistische doelen, met een lange adem!"

"Ik wens een prettige stad voor iedereen om zich thuis te voelen en zichzelf te zijn."

"Wij, de corporaties, willen meer balans in leefbaarheid en veerkracht van wijken."

"Ik wens Almere toe dat de budgetten voor veiligheid meegroeien met de stad."

"Wij vinden een sterkere preventieve werking van jeugdhulp en onderwijs belangrijk om overlast en criminaliteit te voorkomen."

"Wij willen een goede samenwerking met alle netwerkpartners, om integraal een probleem te zien en de bereidheid om dit echt samen op te lossen. Over de eigen verantwoordelijkheid heen."

De input van de partners sluit voor een groot deel aan op het beeld wat wij als gemeente hebben gekregen door middel van onder andere het EMMA- onderzoek, de Veiligheidsmonitor en de veiligheidscijfers. Het is mooi om te zien dat wij met de partners samen een eenduidig beeld hebben van wat er nodig is voor Almere. Gelukkig staan ook de komende vier jaar alle partners klaar om gezamenlijk te werken aan een veilige stad.

4. BEWONERS

Een belangrijke bron voor deze veiligheidsagenda is de Veiligheidsmonitor 2021.²⁷ Bij deze grootschalige bewonersenquête hebben ruim 8.200 Almeerders hun mening gegeven over de veiligheid en leefbaarheid in hun woonomgeving. Aanvullend wilden wij van bewoners weten welke veiligheidsthema's de komende jaren volgens hen prioriteit moeten krijgen in de aanpak. Hiervoor hebben wij in september 2022 een korte enquête gehouden onder het gemeentelijk onderzoekspanel van team Onderzoek & Statistiek. Dit bewonerspanel is niet voldoende representatief voor alle bewoners van Almere. Om die reden hebben wij dezelfde enquête ook afgenomen op de markt in het stadscentrum en hebben wij deze verspreid in enkele huiskamers van buurtcentra van De Schoor. Ook de buurtpreventieteamleden hebben wij gevraagd de vragen te beantwoorden.

Naast de enquête zijn wij ook in gesprek gegaan met inwoners van Almere. Dit hebben wij gedaan op de markt en in groepsgesprekken. Zo hebben wij in mei 2022 gesproken met leden van de Rotary Club Almere op een bijeenkomst in hun clubhuis. De bewonersgesprekken op de markt vonden plaats in september op het Stadhuisplein met behulp van de Babelbox²⁸. In oktober zijn wij aanwezig geweest bij het stadsgesprek over veiligheid dat werd georganiseerd door Almere Deze Week en Casa Casla. Tot slot hebben wij in december 2022 een jongerengesprek georganiseerd.

Uitkomsten bewonersenquête

In de korte enquête over prioriteiten in de veiligheidsaanpak hebben wij bewoners eerst gevraagd wat voor hen een veilig Almere betekent. Het grootste deel van de respondenten gaf aan dat het voor hen vooral betekent dat ze zich vrij en onbekommerd door de stad kunnen bewegen. Hierna volgen enkele voorbeelden van de manieren waarop bewoners dit onder woorden brachten:

“Dat je onbezorgd over straat kan lopen zonder dat iets gebeurt en dat je goed wordt geholpen als er iets gebeurt”

“Dat ik mezelf veilig voel op straat”

“Dat ik mij vrij door Almere kan bewegen”

“Een stad waarin alle bewoners zich vrij en zonder oordelen over elkaar naast elkaar kunnen bewegen”

“Gaan en staan waar en wanneer je dat wilt”

“Veiligheid is een gevoel. Het gevoel dat je jezelf onbedreigd in de maatschappij kunt bewegen”

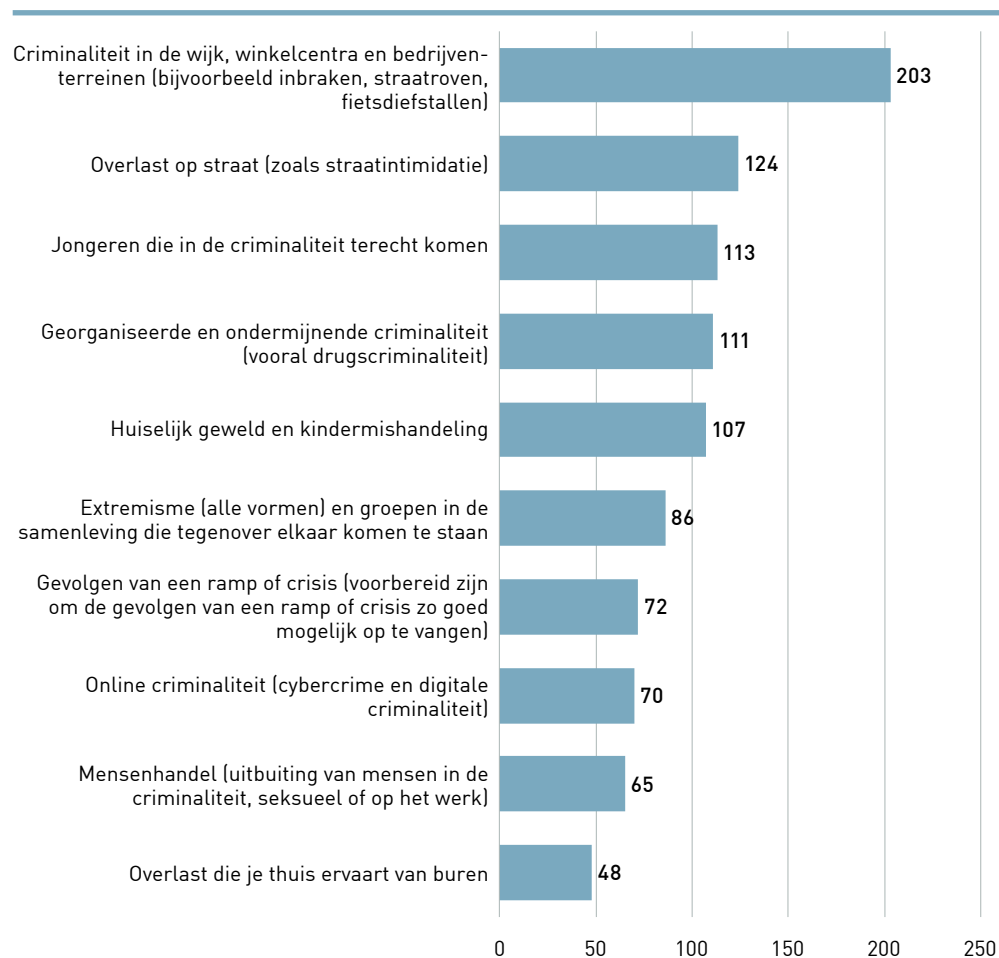
“Waar mensen op ieder moment van de dag/nacht kunnen gaan en staan waar ze willen, zichzelf kunnen zijn, ongeacht of dat thuis of buitenshuis is, alleen of in groepsverband, tijdens uitoefenen van hun beroep of in hun vrije tijd, zonder een gevoel van onveiligheid.”

“Zonder angst in het donker buiten kunnen lopen.”

Uit de antwoorden op de budgetvraag die wij bewoners vervolgens voorlegden, komt deze nadruk op veiligheid op straat en in de buurt terug. Bewoners wilden op afstand het grootste bedrag uitgeven aan het tegengaan van traditionele vormen van criminaliteit in de wijk, winkelcentra en bedrijventerreinen, zoals inbraken en diefstallen. Daarna is overlast op straat het onderwerp waar de meeste inzet op zou moeten zijn volgens bewoners. Ook het tegengaan van jongeren die in de criminaliteit terecht komen, het aanpakken van ondermijnende criminaliteit en huiselijk geweld en kindermishandeling verdienen relatief veel budget in de ogen van bewoners.

Stel je voor dat het budget voor de veiligheid in Almere €1000 is. Dit budget moet verdeeld worden over 10 thema's. Hoe zou jij dit bedrag verdelen over de thema's? (Gemiddelde bedrag)

(Bron: Gemeente Almere, 2022. Bewonersenquête Veiligheidsplan)

Uitkomsten gesprekken

Gesprekken op de markt

De bewonersgesprekken die wij voerden op de markt hebben interessante (aanvullende) informatie opgeleverd. Veel marktbezoekers gaven aan zich gewoon veilig te voelen in Almere. Sommige Almeerders werden door de budgetvraag in de enquête gedwongen na te denken over onderwerpen waar ze normaal gesproken nooit over nadachten. Enkele inwoners schrokken ervan dat al de genoemde fenomenen zich daadwerkelijk voordoen in Almere. Dit is tekenend is voor hun positieve veiligheidsbeleving. Andere bewoners gaven aan zich veilig te voelen omdat men ervoor zorgt om niet in potentieel onveilige situaties terecht te komen. Zo vermijden ze vermeend onveilige plekken of begeven ze zich in het donker niet meer in het stadscentrum of op afgelegen fietspaden. Wij spraken ook bewoners die zich minder veilig voelen in Almere of specifiek in hun eigen woonomgeving. Dat heeft bijvoorbeeld te maken met drugsoverlast of inbraken die in hun buurt hebben plaatsgevonden. Ook gaven meerdere bewoners aan het niet veilig te vinden om anderen op straat aan te spreken op hun gedrag, bijvoorbeeld in het verkeer of bij situaties van jeugdoverlast. Men heeft ervaren dat mensen verbaal maar ook fysiek agressief kunnen reageren. Over de gesprekken op de markt hebben wij een filmpje laten maken, klik daarvoor op: [Gemeente Almere | Veiligheid in de stad](#).

Rotary Club Almere

Bij het gesprek met de Rotary Club werd het belang van het voorkomen van jeugdcriminaliteit benadrukt door de aanwezige leden van de club. Men was ervan overtuigd dat een grotere kanselijkheid eraan kan bijdragen dat de lokroep van het criminele geld minder aantrekkelijk wordt. Ook gaven de leden in het gesprek aan de aanpak van ondermijnende criminaliteit erg belangrijk te vinden. Dit type misdaad werd beschouwd als schadelijk voor het imago van Almere.

Stadsgesprek

Het [Stadsgesprek](#) over veiligheid, dat was georganiseerd door Almere Deze Week en Casa Casla, woonden wij bij als toehoorders. Op de vraag of men zich nog wel veilig voelde in Almere reageerden de aanwezige bewoners wisselend. Sommige inwoners gaven aan zich nooit onveilig te voelen en anderen voelen zich in het donker toch wel eens onveilig. De veiligheidsbeleving van sommige bewoners was verslechterd doordat er in hun buurt ingebroken was. Enkele bewoners gaven aan zich niet onveilig te voelen omdat ze voorzorgsmaatregelen hadden genomen, zoals een camerasysteem. Meerdere bewoners benoemden dat ze zich wel eens onveilig voelen in het stadscentrum in verband met

de overlast van verslaafden en dak- en thuislozen. Een bewoner van het stadscentrum adviseerde andere bewoners om met de overlastveroorzakers in gesprek te gaan. Zijn relatie met de dak- en thuislozen in het centrum is goed en hij voelt zich daardoor helemaal niet onveilig.

Om de veiligheid te verbeteren zou de gemeente volgens de bewoners moeten investeren in meer of betere straatverlichting. Een andere optie die werd genoemd was het subsidiëren van deurbelcamera's. Het investeren in armoedebelasting en kansengelijkheid zodat jongeren weer voelen dat ze een kans hebben in de maatschappij zou volgens meerdere aanwezigen een rol moeten spelen bij de preventie van jeugdcriminaliteit. Ook zou de politie beter moeten samenwerken met de zorg en met jongerenwerk, zo werd gezegd. Maar "preventie zonder repressie is als een leeuw zonder tanden". Bewoners gaven aan dat het allebei nodig is. Daarnaast werd opgemerkt dat bewoners zelf ook meer kunnen doen. Zo werd gezegd dat de veiligheid vooruit gaat als bewoners betrokken zijn en alert op onveilige situaties in de buurt. Veel buurten hebben appgroepen waarin dit soort situaties gemeld kunnen worden. Een deelnemer aan het gesprek merkte op dat meer mensen hierbij aan zouden kunnen sluiten.

Jongerengesprek

Jongeren zijn ten opzichte van andere leeftijdsgroepen oververtegenwoordigd als daders en als slachtoffers van criminaliteit. Daarom hebben wij ook de mening van jongeren gevraagd bij het opstellen van onze veiligheidsagenda. Hiervoor hebben wij een groepsgesprek georganiseerd in samenwerking met het Almeerse jongerenplatform James. In het gesprek kwam aan de orde wat jongeren zoal meemaken op dit gebied en werden zowel oorzaken als oplossingen voor jeugdcriminaliteit besproken.

De jongeren gaven aan dat veel jongeren met criminaliteit beginnen omdat ze meelopen met vrienden. Het begint vaak met iets kleins, een klusje doen voor een vriend. Soms hebben jongeren ook nauwelijks door dat wat ze doen strafbaar is, zoals bij whatsappfraude of pinpasfraude. Ze zien het zelf niet als ernstig en overzien de consequenties niet. Maar het gevolg is dat ze worden geblokkeerd door hun bank of dat ze geen VOG²⁹ meer kunnen krijgen. Eigenlijk zijn ze slachtoffer, maar ze worden behandeld als dader.

Ook snel geld willen verdienen is een motivatie bij veel jongeren die misdrijven begaan. Als ze in een omgeving opgroeien waar dit normaal is, willen ze het zelf ook. Social media spelen hierin een belangrijke rol, geven de jongeren aan. Vooral rappers laten een rijke

levensstijl zien, die veel jongeren ook willen hebben. Door die rappers wordt online ook vaak opgescheept over criminaliteit. Maar de nadelen zoals het gevaar en het geweld wordt er niet bij verteld: ***"Het internet maakt criminaliteit zoet"***.

Een andere oorzaak die jongeren noemen om in de criminaliteit te belanden zijn achterliggende problemen zoals stress of armoede: ***"Soms kiezen jongeren voor criminaliteit om hun ouders te helpen"***. Een goede opvoeding en de relatie met ouders is belangrijk om niet de verkeerde keuzes te maken: ***"Een slechte band met je ouders kan ervoor zorgen dat vrienden op straat je opvoeden"***. De jongeren zien ook dat mentaal minder sterke jongeren, zoals leerlingen van het praktijkonderwijs, kwetsbaarder zijn. Ze worden onder druk gezet door oudere jongeren om klusjes te doen.

Ook de verwachtingen die school en ouders hebben over jongeren spelen een rol, zo werd in het gesprek aangegeven. De ervaring is dat jongeren bij probleemgedrag op school al snel een label krijgen en het komt voor dat ze naar een speciale school worden gestuurd. De onderliggende problemen die de oorzaak zijn van dat gedrag worden vaak niet gezien en daarbij maakt het label de situatie juist erger: ***"Als je toch al een stempel hebt, dan ga je toch niet meer je best doen"***. Ook over de verwachtingen van boa's en politie zijn de jongeren niet altijd te spreken. Ze geven aan dat ze vaak negatief worden benaderd door boa's en politie. Ze hebben ervaren onterecht bevestigd te zijn. Maar ook als het wel terecht is, werkt een positieve benadering volgens de jongeren beter.

Tijdens het gesprek gaven de jongeren verschillende adviezen en tips om jeugdcriminaliteit tegen te gaan. Zo gaven ze aan dat het belangrijk is dat jongeren goede rolmodellen hebben en foute vrienden links laten liggen. Vooral kwetsbare jongeren zouden daarin begeleid moeten worden, dit zien ze overigens ook al gebeuren. In de aanpak van criminele jongeren moeten de ouders (meer) betrokken worden. Soms hebben ze zelf begeleiding nodig om hun kinderen te kunnen helpen. De jongeren vinden het belangrijk dat docenten op school echt naar leerlingen omkijken. De ervaring is dat jongeren niet echt worden gezien. Een positieve houding van docenten is belangrijk, ook of misschien juist als leerlingen probleemgedrag vertonen. Voorlichting op school over social media vinden de jongeren ook belangrijk. Op sociale media zelf zou bovendien meer aandacht moeten zijn voor de negatieve kanten van een criminele levensstijl. Voor slachtoffers van criminele uitbuiting zou een anoniem aanspreekpunt kunnen helpen, zodat ze hun verhaal kwijt kunnen en niet alleen als dader worden gezien. Boa's zouden een training moeten krijgen over een goede benadering van jongeren. Ook merken de jongeren op dat er veel donkere, stille plekken zijn in Almere waar het gemakkelijk is om een straatroof of iets dergelijks te plegen. Meer

verlichting zou hier een oplossing voor zijn. Sportplekken in de openbare ruimte zouden camera's moeten krijgen omdat ze anders snel verworden tot hangplekken voor jongeren. Tot slot werd opgemerkt dat er meer jongerencentra nodig zijn zodat jongeren elkaar kunnen ontmoeten en minder tijd op social media doorbrengen.

5. GEMEENTERAAD

Aangezien de gemeenteraad de veiligheidsagenda vaststelt, was het van belang om in de opmaat ernaar toe de inbreng van de raadsleden op te halen. In juni 2022 werd het EMMA-onderzoek over criminaliteit en veiligheid in Almere gepubliceerd. Bij deze publicatie organiseerden wij een symposium waarvoor de gemeenteraad was uitgenodigd. Raadsleden konden op deze manier kennis nemen van de belangrijkste bevindingen van het onderzoek en van de aanbevelingen voor het toekomstige veiligheidsbeleid. Na het symposium werd het onderzoeksrapport verspreid onder de raadsleden. In november 2022 werd de raad door de burgemeester geconsulteerd over de onderwerpen voor de veiligheidsagenda. In het agendavoorstel werden de vijf aandachtsgebieden benoemd die door de EMMA-onderzoekers als urgent werden aangemerkt voor het veiligheidsbeleid in de komende jaren. Deze onderwerpen werden aangevuld met twee thema's die in het coalitieakkoord extra aandacht kregen. In twee bijeenkomsten op de Politieke Markt werd besproken welke onderwerpen de raad belangrijk vond voor de Veiligheidsagenda. Voorafgaand aan de eerste bespreking was er in de vorm van een Veiligheidscafé de mogelijkheid voor raadsleden om technische vragen te stellen aan team Veiligheid.

De raadsleden konden zich in grote lijnen vinden in de door het college voorgestelde onderwerpen voor de nieuwe veiligheidsagenda. De meest besproken thema's door de gemeenteraad waren jeugdcriminaliteit, georganiseerde ondermijnende criminaliteit (inclusief Bibob), veiligheidsbeleving en digitale veiligheid. Er werd expliciet aandacht besteed aan het belang van preventie van (jeugd)criminaliteit. Hierbij werd echter ook benoemd dat dit niet ten koste mag gaan van repressie en dat een goede balans tussen preventie en repressie belangrijk is. Een intensieve inzet op dierenmishandeling in relatie tot huiselijk geweld was een thema dat expliciet genoemd werd en op steun kon rekenen binnen de raad.

Op basis van alle voornoemde inbreng zijn de Veiligheidsagenda Almere 2023-2026 en het uitvoeringsplan opgesteld. Via de reguliere bestuurlijke processen van de gemeente Almere is de veiligheidsagenda vervolgens ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

Bijlage 2

Overzicht effectindicatoren

THEMA 1. GEORGANISEERDE ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT

Onderwerp	Effectindicator	Waarde nulmoment	Bron	Bijzonderheden
Georganiseerde ondermijnende criminaliteit	Aantal meldingen over ondermijning bij Meld Misdaad Anoniem per jaar per 1.000 inwoners	0,6 (2022)	Meld Misdaad Anoniem	Data beschikbaar vanaf 2022
	Aandeel bewoners (15+) dat aangeeft dat drugshandel voorkomt in de buurt	17% (2021)	Veiligheidsmonitor	Data tweejaarlijks beschikbaar vanaf 2021
	Aantal geregistreerde drugs- en wapenmisdrijven per jaar per 1.000 inwoners	2,2 (gemiddelde 2019-2022)	Politie	-
Jonge aanwas	Aantal jeugdige verdachten (12 t/m 24 jaar) in totaal en van drugs- en vuurwapenmisdrijven per jaar per 1.000 jeugdigen	Totaal: 24,3, Drugs- en vuurwapenmisdr: 3,3 (gemiddelde 2019-2021)	CBS	Cijfers voorgaande jaar vanaf april beschikbaar
Mensenhandel	Aantal casussen van mensenhandel behandeld door de zorgcoördinator mensenhandel per jaar per 1.000 inwoners	-	Zorgcoördinator Menschenhandel	Data beschikbaar vanaf 2023
	Aantal door politie geregistreerde slachtoffers van mensenhandel per jaar per 1.000 inwoners	-	Politie	Data beschikbaar vanaf 2023
	Aantal door politie geregistreerde verdachten van mensenhandel per jaar per 1.000 inwoners	-	Politie	Data beschikbaar vanaf 2023

THEMA 2. DIGITALE VEILIGHEID

Onderwerp	Effectindicator	Waarde nulmoment	Bron	Bijzonderheden
Digitale criminaliteit	Aantal misdrijven cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit (horizontale fraude) per jaar per 1.000 inwoners	Cybercrime: 0,8, Gedigitaliseerde crim: 6,3 (gemiddelde 2019-2022)	Politie	-
	Aandeel bewoners (15+) dat in het afgelopen jaar slachtoffer is geworden van digitale criminaliteit	20% (2021)	Veiligheidsmonitor	Data tweejaarlijks beschikbaar vanaf 2021
Online aangejaagde ordeverstoringen	Geen effectindicator	-	-	-

THEMA 3. VEILIGE WIJKEN

Onderwerp	Effectindicator	Waarde nulmoment	Bron	Bijzonderheden
Veiligheidsbeleving	Aandeel bewoners (15+) dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt	21% (gemiddelde 2019 en 2021)	Veiligheidsmonitor	Data tweejaarlijks beschikbaar
Burgerparticipatie	Aandeel bewoners (15+) waarvan iemand uit huishouden deelneemt aan buurtpreventie-app	24% (2021)	Veiligheidsmonitor	Data tweejaarlijks beschikbaar vanaf 2021
	Aandeel bewoners (15+) dat aangeeft dat de eigen buurt een burgerwacht heeft	19% (2021)	Veiligheidsmonitor	Data tweejaarlijks beschikbaar vanaf 2021
High impact crimes en veelvoorkomende criminaliteit	Aantal geregistreeerde high impact crimes (woninginbraken, straatroven, overvallen, geweldsdelicten) per jaar per 1.000 woningen/inwoners	Woninginbr: 5,8, Straatr: 0,4, Overv: 0,09, Geweld: 2,9 (gemiddelde 2019-2022)	Politie	-
	Aantal geregistreeerde veelvoorkomende misdrijven (auto-inbraken, brom-, snor-, fietsdiefstallen, vernielingen, winkeldiefstallen) per 1.000 inwoners	Auto-inbr: 2,3, (Brom)fietsdiefst: 2,9, Vern: 4,1, Wnkldiefst: 3,1 (gemiddelde 2019-2022)	Politie	-
Overlast op straat	Aantal geregistreeerde incidenten van drugs- en drankoverlast, overlast van daklozen, overlast van verward of onbegrepen gedrag en jeugdoverlast per jaar per 1.000 inwoners	Drugs-/drank: 1,7, Daklozn: 1,3, Verward: 5,3, Jeugd: 5,3 (gemiddelde 2019-2022)	Politie	-
Woonoverlast	Aandeel bewoners (15+) dat veel woonoverlast ervaart	20% (gemiddelde 2017 en 2021)	Veiligheidsmonitor	Vooralsnog slechts vierjaarlijks beschikbaar
	Aantal casussen van ernstige en complexe woonoverlast die onder regie van de gemeente worden aangepakt per jaar per 1.000 inwoners	0,4 (gemiddelde 2019-2022)	Gemeente Almere	-
Veilig ondernemen	Aantal geregistreeerde misdrijven en overlastincidenten op bedrijventerreinen en winkelcentra per jaar per 1.000 bedrijfsvestigingen	Bedrijventerreinen; Misdr: 19, Overl: 5. Centra; Misdr: 110, Overl: 50. (gemiddelde 2019-2022)	Politie	-
Straatintimidatie	Aandeel bewoners (15+) dat veel overlast ervaart van lastig gevallen worden op straat	1,3% (gemiddelde 2019 en 2021)	Veiligheidsmonitor	Data tweejaarlijks beschikbaar
	Aantal meldingen van straatintimidatie via www.ssstop.nl per jaar per 1.000 inwoners	0,3 (gemiddelde 2021-2022)	Gemeente Almere, website www.ssstop.nl	Data beschikbaar vanaf 2021
Schoolveiligheid	Geen effectindicator	-	-	-
Huiselijk geweld	Aantal meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling per jaar per 1.000 inwoners	16 (gemiddelde 2019-2021)	CBS / Veilig Thuis	Cijfers voorgaande jaar vanaf mei beschikbaar

THEMA 4. MAATSCHAPPELIJKE ONRUST, POLARISATIE EN RADICALISERING

Onderwerp	Effectindicator	Waarde nulmoment	Bron	Bijzonderheden
Polarisatie en maatschappelijke onrust	Geen effectindicator	-	-	-
Radicalisering en extremisme	Geen effectindicator	-	-	-

THEMA 5. CRISISBEHEERSING

Onderwerp	Effectindicator	Waarde nulmoment	Bron	Bijzonderheden
Crisisorganisatie	Geen effectindicator	-	-	-
Preventie	Geen effectindicator	-	-	-

Eindnoten

- 1 Moors, H., Veen, L. de, en Wijngaert, L. van de (2022). Criminaliteit en veiligheid in Almere. Ontwikkelingen, perspectieven en opgaven, 2010-2030. Den Haag: Boomcriminologie.
- 2 Op basis van de Wet Damocles (art. 13b Opiumwet) kan de burgemeester woningen en andere panden sluiten waarin drugs (genoemd in de eerste of tweede lijst van de Opiumwet) worden verhandeld of aanwezig zijn. Ook een last onder dwangsom behoort tot de mogelijkheden van de wet.
- 3 De Wet bevordering Integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) is een (preventief) bestuursrechtelijk instrument. Met dit instrument kunnen integriteitsonderzoeken uitgevoerd worden naar de aanvrager inclusief zakelijke omgeving op het gebied van vergunningen, aanbestedingen (overheidsopdrachten), subsidies en vastgoedtransacties. Zo beschermt de gemeente de eigen integriteit en wordt voorkomen dat de gemeente criminele activiteiten faciliteert.
- 4 Moors, H., Veen, L. de, en Wijngaert, L. van de (2022). Criminaliteit en veiligheid in Almere. Ontwikkelingen, perspectieven en opgaven, 2010-2030. Den Haag: Boomcriminologie.
- 5 Jeugdboa's zijn buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) gespecialiseerd in het contact met jeugd(groepen) en het monitoren daarvan. Jeugdboa's kunnen ook ingezet worden als reguliere handhavers.
- 6 Akkermans, M., Kloosterman, R., Moons, E., Reep, C., & Tummers-Van der Aa, M. (2022). [5. Online criminaliteit. Veiligheidsmonitor 2021](#). Den Haag: CBS.
- 7 CBS (2022). [Databank Veiligheidsmonitor 2021](#). Den Haag: CBS.
- 8 Moors, H., Veen, L. de, en Wijngaert, L. van de (2022). Criminaliteit en veiligheid in Almere. Ontwikkelingen, perspectieven en opgaven, 2010-2030. Den Haag: Boomcriminologie.
- 9 CBS (2022). [2,5 miljard euro schade door criminaliteit tegen burgers](#). Den Haag: CBS
- 10 Akkermans, M., Kloosterman, R., Moons, E., Reep, C., & Tummers-Van der Aa, M. (2022). [5. Online criminaliteit. Veiligheidsmonitor 2021](#). Den Haag: CBS.
- 11 Hoewel gedigitaliseerde criminaliteit niet als zodanig wordt geregistreerd, wijst de praktijk uit dat delicten in de categorie 'horizontale fraude', voor het merendeel plaatsvinden met ICT-middelen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om fraude met online handel, vriend-in-noodfraude en identiteitsfraude.
- 12 I&O Research (2022). [Veiligheidsmonitor-Wijkpeiling Almere 2021](#). Hoe beoordelen Almeerders de leefbaarheid en veiligheid in hun buurt? Enschede: I&O Research.
- 13 I&O Research (2022). [Veiligheidsmonitor-Wijkpeiling Almere 2021](#). Hoe beoordelen Almeerders de leefbaarheid en veiligheid in hun buurt? Enschede: I&O Research.
- 14 Moors, H., Veen, L. de, en Wijngaert, L. van de (2022). Criminaliteit en veiligheid in Almere. Ontwikkelingen, perspectieven en opgaven, 2010-2030. Den Haag: Boomcriminologie.
- 15 Eysink Smeets, M. (2022). Onrust begrijpen begint bij anders kijken. Een veiligheidspsychologisch perspectief op maatschappelijke onrust. Den Haag, Utrecht: OMO, CCV.
- 16 Moors, H., Veen, L. de, en Wijngaert, L. van de (2022). Criminaliteit en veiligheid in Almere. Ontwikkelingen, perspectieven en opgaven, 2010-2030. Den Haag: Boomcriminologie.
- 17 CBS (2022). [Databank Veiligheidsmonitor 2021](#). Den Haag: CBS.
- 18 Moors, H., Veen, L. de, en Wijngaert, L. van de (2022). Criminaliteit en veiligheid in Almere. Ontwikkelingen, perspectieven en opgaven, 2010-2030. Den Haag: Boomcriminologie.
- 19 I&O Research (2022). [Veiligheidsmonitor-Wijkpeiling Almere 2021](#). Hoe beoordelen Almeerders de leefbaarheid en veiligheid in hun buurt? Enschede: I&O Research.
- 20 Onderzoek & Statistiek, Gemeente Almere. (2019). [Onderzoek naar aard en omvang van straatintimidatie in Almere](#).
- 21 Moors, H., Veen, L. de, en Wijngaert, L. van de (2022). Criminaliteit en veiligheid in Almere. Ontwikkelingen, perspectieven en opgaven, 2010-2030. Den Haag: Boomcriminologie.
- 22 Gemeente Almere. (2021). [Tijd voor Toekomst. Trendverkenning Almere 2026](#).
- 23 Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). (2022). [Burgerperspectieven Bericht 2 – 2022](#). Den Haag: SCP.
- 24 Onderzoek & Statistiek, Gemeente Almere. (2023). [Almere in de Peiling 2022](#).
- 25 Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV). (2022). [Dreigingsbeeld Terrorisme 57](#). Den Haag: NCTV.
- 26 Moors, H., Veen, L. de, en Wijngaert, L. van de (2022). Criminaliteit en veiligheid in Almere. Ontwikkelingen, perspectieven en opgaven, 2010-2030. Den Haag: Boomcriminologie.
- 27 I&O Research (2022). [Veiligheidsmonitor-Wijkpeiling Almere 2021](#). Hoe beoordelen Almeerders de leefbaarheid en veiligheid in hun buurt? Enschede: I&O Research.
- 28 De Babelbox is een gesprekstool in de vorm van een groot (1,5 m) rood vraagteken op wieltjes dat is bedacht door een groep trainees bij de gemeente en is gemaakt door studenten van Windesheim. Op het vraagteken staat de tekst: 'Uw mening gevraagd' en het logo van de gemeente Almere. De tool heeft een ingebouwde brievenbus en een houder waar een iPad in geplaatst kan worden. De Babelbox is een nuttig instrument om op straat de aandacht te trekken van bewoners om vervolgens met hen in gesprek te gaan.
- 29 Verklaring Omtrent Gedrag. Een VOG is een verklaring waaruit blijkt dat iemands (justitiële) verleden geen bezwaar vormt voor het vervullen van een specifieke taak of functie in de samenleving. En VOG is vaak verplicht voor stages en (nieuwe) functies in bepaalde sectoren.